Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 20 גראשען.

היינט 12 זייטען

נייער פאלקסבלאט

| № 82 | Łódź, Niedziela 6 kwietnia 1930. | אכטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, ח׳ ניסן תר״ץ | № 82 |

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

כשר לפסח | די בנוואוסטע — יודישע — **שאקאלאדען-פאבריק „ZŁOTY RAJ"** | כשר לפסח

מאכט בעקאנט איהרע געעהרטע קונדשאפט, אז צום בעפארשטעהענדען פסח איז זי פערזעהען מיט א רייכען אויסוואהל פון פערשידענע **שאקאלאד און קארמעלען** כשר לפסח אפילו למהדרין מן המהדרין.

בעמערקונג: אלעס ווערט אויסגעארבייט בהכשר גמור אונטער דער השגחה פון אנשים כשרים ונאמנים.

אונזערע פערקויפס-שטעלען: **ווסכאדניא 50, זאוואדזקא 11, צעגעלניאנא 26**

מ׳בעט זעהר די געעהרטע קינדשאפט, וואס פריהער איינצוקויפען אויף יום-טוב, כדי אויסצומיידען א גרויסען געדראנג.

מאדערנע און עלעגאנטסטע **הערען-היטען** מאדערנע און עלעגאנטסטע

עמפפעהלט **HAIMAN TUROBINER** לאדז, פיעטריקאווער 82 טעל. 190-24 פראנט-געשעפט

◆◆◆ קאנקורענץ-פרייזען ◆◆◆

בעמ.: מיין געשעפט איז ווידער פערזעהן מיט א גרויסען אויסוואהל פון אינ- און אויסלענדישע היטען

ברוך הבא! לאדזער מאשין-מצות

— די בעליבטע ערשטע —

זעבען ווידער דא!

דערמיט קענען מיר אנזאגען דער לאדזער בעפעלקערונג די פרעהליכע בשורה, אז די פעראייניגטע לאדזער בעקער-גרופע

אויף **אל. קאשציושקי 11, טעל. 141-08**

האבען שוין אנגעהויבען צו באקען די גוט-בעקאנטע

מאשין-מצות

פון I-טער סארט מעהל אונטער דער השגחה פון הרב מזדונסקא וואליא אונטער דער שטרענגער השגחה פון 2 אבער-משגיחים.

די לאזער בעפעלקערונג ווערט געבעטען וואס פריהער צו בעשטעלען, כדי מיר זאלען קענען אלעמען צופרידענצושטעלן.

מיט אכטונג

די פעראיינ. בעקער-גרופע פון די

ערשטע מאשין-מצות

אין לאדז, אל. קאשטשושקי 11, טעל. 141-08.

פערקויפס-שטעל ביי ה׳ יעלין, פיעטריקאווער 24.

בעמערקונג: די מצות ווערען צוגעשטעלט דער ג׳ קונדשאפט אהיים.

מצה-רייבעכץ

כשר לפסח אפילו למהדרין פון דינע געבאקענע מצות, אונטער דער השגחה פון היגען ראבינאט געמאלען אויף א האנט-מיהל, ביי מיר אליין אונטער די שטרענגסטע השגחה. בעקומט איהר נאר אויף

גלובנא № 65

ביי **ישראל אבראמאוויטש**

חתן ר׳ ישיע׳ יוסטמאן ז״ל.

פארוואס דארפען אלע טרינקען „כרמל-אריגינאל"?

אונזער שוץ-מארקע

„כרמל-אריגינאל"

זענען די ערשטע און די עלטסטע וויין-קעלערס אין ארץ-ישראל וואס זענען געגרינדעט געווארען נאך אין יאהר 1889 דורך די ערשטע יודישע פיאנערען פון דער וויין-אינדוסטריע.

„כרמל-אריגינאל"

ווערט איינגעפלאנצט אויסגעארבייט, אנהויבענדיג פון פלאנצען די טרויבען-בוימער ביז צו דער פערפאקונג דורך יודישע הענד. קויפענדיג „כרמל-אריגינאל" ווערט איהר שטיצען דירעקט דעם יודישען ישוב אין ארץ-ישראל.

„כרמל-אריגינאל"

איז דער איינציגער ארץ-ישראל-וויין, וואס ווערט בענוצט דורך אלע גרעסטע רעליגיעזע אויטאריטעטען, רביים און רבנים אין אלע לענדער.

„כרמל-אריגינאל"

איז פערשפרייט און בעריהמט אין אלע עקען פון דער יודישער וועלט. עס איז גענוג אנצוווייזען, אז פון דעם ערלויבטען קידוש-וויין ווערט אריינגעפיהרט קיין אמעריקא צום יעצטיגען פסח מיט דער ערלויבניש פון דער אמעריקאנער רעגירונג 12 וואגאן וויין „כרמל-אריגינאל" אויף ארבע-כוסות פאר אונזערע ברידער אין אמעריקא.

„כרמל-אריגינאל"

איז נישט בלויז בעריהמט אין גאנץ איראפא מיט זיין זעלטענעם געשמאק און פיינעם אראמאט, נאר האט אויך 6 גרויסען ווערט אלס ערשטקלאסיגער קרעפטיג-מיטעל. דערפאר איז „כרמל-אריגינאל" פערשפרייט, ווי בעוואוסט, איבער אלע גרעסטע קורארטער, ווי: מעראן, מענטאן, מאריענבאד, אבאציא א. א.

בעמערקונג: מיר רעקאמענדירען אונזער ספעציעלען וויין מעדאק (MEDAC) אויף ארבע-כוסות פאר צוקער-ליידענדע.

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאכען מיר בעקאנט דער ג׳ קונדשאפט, אז מ׳בעקומט שוין אין מיינע וואורשט-געשעפטען

אלע ארט גערויכערטע **פלייש-אויסארבייטונגען**

ווי אויך אלע סארטען עקספארט-וואורשט

אלעס כשר לחג הפסח

ברוסטען און ציגנען געפעקעלט און גערויכערט

מיט בעשטעלונגען זיך צו ווענדען אויף טעלעפאניש:

צענטראלע: זאוואדזקא 9, טעל. 148-09

פיליעס: נאוואמיעסקא 24, טעל. 149-42.

פיעטריקאווער 45, טעל. 210-41 און ווסכאדניא 50

בעשטעלונגען ווערען אויך אנגענומען אויף אויסלאנד.

מיט אכטונג

פירמע **ד. דיאמאנט.**

DYREKCJA ŁÓDZKIEGO TOWARZYSTWA ELEKTRYCZNEGO
Spółka Akcyjna

ELEKTROWNIA ŁODZKA

podaje do wiadomości Pp. Odbiorców energji e l e k t r y c z n e j na **OGRANICZNIKI,** iż ostateczny termin uregulowania należności za **rachunki II-go kwartału (białe),** to jest za czas od **1 kwietnia 1930 r.** do **1 lipca 1930 r. upływa dnia 10 kwietnia r. b.**

Niewpłacenie należności w terminie wyżej wskazanym pociągnie za sobą skutki zerwania umowy zawartej na dostawę energji elektrycznej, oraz przerwę w dostawie prądu, bez uprzedniego o tem zawiadomienia.

W celu uniknięcia ścisku przy płaceniu w ostatecznym terminie, uprasza się o wcześniejsze regulowanie należności.

Przy płaceniu należy bezwzględnie przedstawić zapłacony rachunek biały za 1 kwartał 1930 roku.

די בעסטע מאשין-מצות

און אויך די איינציגע אין לאדז וואס האט א הכשר פון יאנאווער רב, ווערט אויסגעבאקען ביי מיר אין דער בעקעריי-צוקערניע

ב. וויינבערג, פיעטריקאווער 38

טעלעפאן 143-82 143-82

בעמערקונג: אלע בעשטעלונגען ווערען אפגעשיקט אהיים

כשר לפסח | כשר לפסח

בעקאנטמאכונג

נור די איינציגע ווארשטען-פאבריק אין לאדז

פון די יודישע פעראייניגטע פליישער

וועלכע בעזיצט א הכשר פון די רבנים הרב ר' יוסף פיינער שליט"א והרב ר' מרדכי ניסן קרול שליט"א
און וועלכע איז אויך פערזעהען מיט די נאמנים ומשגיחים הרב ר' משה איטשע נ"י סטעמפקאווסקי והרב ר' פנחס בן ישראל לייבעלע נ"י מארגענשטערן

מאכט בעקאנט, אז די פאבריק איז פערזעהען מיט א גרויסע אויסוואהל
פון פערשידענע געראוי-כערטע **פרישע** כשר על חג הפסח
אפילו למהדרין מן המהדרין

מיט אכטונג **די יודישע פעראייניגטע פליישער אין לאדז.**

אונזערע געשעפטען געפינען זיך:

פאבריק און צענטראלע: קילינסקי 60, טעל. 137-65

פעטרקאווער 54, טעלעפ. 137-66; **פאלודניאווא 9,** טעלעפ. 137-67; **זגערזשער 2,** טעלעפ. 149-82;

פיעטריקאווער 114

כשר לפסח | כשר לפסח

בוי-ארבייטען | אייזען-בעטאן-ארבייטען

וויכטיג פאר ה"ה הויזבעזיצער!

Przedsiębiorstwo robót budowlanych i kanalizacyjnych

I. TYLLER, ŁÓDŹ

TRĘBACKA 18, TEL. 162-09, 171-38

האט דעם כבוד מיטצוטיילען, אז פון דעם 1-טען אפריל ד. י. ווערט געבראכט אין בעוועגונג א ספעציעלע אפטיילונג פאר פערבינדונגען

פון הויזליכע קאנאליזאציע-אינסטאלאציעס צו דער שטאטישער נעץ

אונטער א רוטינירטער פאכמענישער לייטונג.

פלענער און קאסטען-אנשלאגען פון בוי- און קאנאליזאציע-ארבייטען אויף פערלאנג.
סאלידע און שנעלע אויספיהרונג אויף אויסנאהמס גינסטיגע בעדינגונגען.

איי'גענע טישלער, שלאסער, בעטאן-מאזאיק מעכאנישע ווערקשטעלען

קאנצעסיאנירטע ביורא פאר קאנאליזאציע-פערבינדונגען

שעהנע — דינע — כשר'ע — געשמאקפולע

מצות

בעקומט מען אין דער זייט 50 יאהר בעוואוסטער היגיענישער בעקערײ פון

יצחק מאיר פאקולא, אגראדאווא 3

בעקאנטמאכונג.

דערמיט ווערט בעקאנט דעם ג' פובליקום, אז מ'בעקומט שוין אין מיינע

ווארשט-געשעפטען

אלעארט געראויכערטע פליש-אויסארבײטונגען

ווי אויך אלע סארטען עקספארט-ווארשט

אלעס כשר לחג הפסח

מיט בעשטעלונגען זיך צו ווענדען טעלעפאניש:

צענטראלע: זגערזשער 32, טעל. 18-886
פיליען: ציגעל-גאס 22
ווסבאדניא 26

מיט אכטונג **לייב אמזעל**

בעקאנטמאכונג.

מיר זענען מודיע די געעהרטע קאנסומענטען, אז אונזערע וועלט-בעריהמטע

ווײנען און מעהד פירמע „פאלוויז"

אין ווארשא, האבן מיר איבערגעבען דעם הויפטפערקויף פאר לאדז און אומגעגענד

ה' בח רוסאק אין לאדז, אלעקסאנדראווסקא 28

(פריהער העלזנער) און עמפפעהלען אלע סארטען ווײן און מעהד כשר לפסח צו ווארשעווער פאבריקס-פרייזען, אויך אלע סארטען ארץ-ישראל-ווײנען „כרמל-אריגינאל" כשר אפילו למהדרין.

פירמע „פאלוויז" אינהאבער סעגאלאוויטש און ווארשעווער
ווארשא, מלאווסקא 2, עק פראנץ שקאנסקא.

זעלטענע געלעגענהייט!

א פראנט-געוועלב

מיט א גרויס שוי-פענסטער
אויף פיעטריקאווער 174

פון זאפארט איבערצוגעבען

עווענטועל מיט א וואוינונג.

צו דערוויסען זיך פיעטריקאווער 182, וואוינונג 13.

W. EYCHNER

אינזעקאלאג-אקושער
זגערזשער 11.
טעל. 134-72
נעמט אן פון 6-8 אװענד

רעטעקטאַרען קאמפלעט מיט א סלוכאווקע און אנטענע פון 28 זל.
RADIO - LLOYD
Przejazd 8.

א שטוב

איז זאפארט צו פערמיטען אויף פראנציסקאנער גאס. צו ערפאהרען אויף אלעקסאנדריסקא (מרדכי גבאי'ס גאס נומ' 9) ביי **א. צוקערמאן.**

ביליגסטע קוועלע פון

מצות

מאנישעוויטשעס ליטווישע און אנדערע אויך מצה-מעהל

צו בעקומען אין דער בעקאנטער פירמע

א. ארנער, זשעלאנא 33, טעל. 210-04

די בעשטעלונגען ווערען אפגעשיקט די קונדשאפט אהיים.

ב"ה

שומרי ומזהירי שבת עם ועד הרבנים בראש דפ"ק לאדז

יודען ברידער! מ'ר בעטען אייך אין נאמען פון דער תורה הקדושה עס זאל קיינער נישט קויפען פסחדיגע זאכען פון מאכלים און גע-טראנקען ביי דעם וואס האלט אפען זיין געשעפט אום שבת יעדער וואס וויל זיך מציל זיין פון חשש המץ בפסח דא"ף פערשטעהן, אז דער וואס איז מחלל שבת בפרהסיא פערלירט דאס נאמנות אויף כשרות א גאנץ יאהר ובפרט אויף פסח וואס איז במשהו, מיר זעגען אייך מזהיר אין אייער איי-גענע אינטערעסען און האפען איהר וועט אונז פאלגען, ואנחנו את נפשותנו הצלנו

ועד שומרי ומזהירי שבת עם ועד הרבנים בראש.

היינט זונטאג, דעם 6 טען אפריל ד. י. 6 א זייגער אין אָוועגד קומט פאר אין תומים=הויז (זגערזשער 40)

אנ'ארגאניזאציאנס=פערזאמלונג

געווידמעט דעם

אבצייכנונגס=טאג

וואס קומט פאר דינסטאג, דעם 8/4 ד. י. לטובת דער אויביגער אינ-סטיטוציע. אלע מיטגלידער און סימפאטיקער ווערען דערמיט העפל. איינגע-לאדען און געבעטען מאסענווייז און פינקטליך צו ערשיינען.

די פערוואלטונג פון „בית=יתומים", זגערזשער 40

DRABINA

Sp. z o. o.

פאבריק

פון אלערארט

לייטער-טרעפען

לאדז, 136 קילינסקיעגא 136

טעלעפאן 177 00.

כשר לחג הפסח

אלע סארטען **ווינען** ראזינען און אונגארישע

אויך **מעהד, שפירט, ליקערן**

כשר לפסח רעיעל, גוט און ביליג! כשר לפסח

בעקומט מען נור ביי דער אלטער פירמע

מ. ליפעל, 8 אלטער מארק 8

קומט און איבערציינט אייך!

כשר לפסח

ווער ס'וויל וויסען פון אנ'צונג יום-טוב, זאל בעזוכען מיין

קאלאניאל- און דעליקאטעסען-געשעפט

איך בעזיץ אויף לאגער

שאקאלאד, מארמעלאד,

קארמעלען פון דער פירמע „PLUTOS" מיט א הכשר,

בעריהמטע טעע „לוקסוסאווע",

די בעסטע ריגער שפראטען און אלערליי קאלאניאל-ארטיקלען

אלץ כשר לפסח! אלץ צו ביליגסטע פרייזען!

A. ORNER, Zielona 33, tel. 210-04.

אויפן פערלאנג פון דער קונדשאפט ווערן די בעשטעלונגען געשיקט אהיים

א בשורה טובה פאר לאדז און אומגעגנד!

צו דער בעקוועמליכקייט פון ג' פובליקום פון לאדז און אומגעגנד מאך איך בעקאנט, אז אין מיין לאנגיעהריגען גוט-בעקאנטען

ויין=געשעפט

איז די הויפט=פערקויפס=שטעל פון דער בעוואוסטער וויין-פירמע

ה. שולדענריין, ווארשא, פראנצישקאנער 11

צו די זעלבע פרייזען ווי ביי שולדענריין אין ווארשא, ווי אויך פון דער בעוואוסטער וויין-פירמע

א. נ. ליבערמאן, ווארשא, פראנצישקאנער 19

אלעס צו די זעלבע פרייזען ווי אין ווארשא. ביי מיר איז אויך צו בעקומען אלע סארטען ליקערען, קאניאקען, שפירט און כרמל-וויין כשר לפסח

מיט אכטונג **גוטמאן לאדז,**

פל. וואלנאשטשי 11, טעל. 158-20

בעמערקונג: דער וויין №. 33, Nr. 65 און Nr. 88 ווערען געפעלשט אין לאדז. פרובירט אבטעגיג די בעסטע ווייןע ... און איבער'ן ...

מזל טוב!

ווינשען מיר אונזער מיטגליד ה' אהרן לייביש גרונדמאן מיט זיין פרוי צו דער האכצייט פון זייער טאכטער

מאני מיט ה' משה גרונדמאן

די פערוואלטונג פון שטעפער צעך אין לאדז פאלודניאווא 4

ליטווישע מצות

כשר לחג הפסח!

כדי צו מאכען צוגענגליך די ברייטע שיכטען פון דער בעפעלקערונג פערקויפען מיר ביליגער די

ליטווישע מצות

קאשטשעלנא 3

מיט בעשטעלונגען זיך צו ווענדען צו

ה. שיינמאן, פאמארסקא 44

א מאניפעסט

אויף דער נאוואמיעכקא נומער 14 וואלט איך אלעמען אייך ראטען קויפען שנהנע אברעהעמדער די מאדערנסטע קראוואטען.

אין געשעפט פון הערן גינצבערג אלע קויפען איצטער דארטען, מענער-, דאמען-, קינדער-וועשע גאלאנטעריע אלע סארטען.

ספארט-פאנטאפעל און לודאווע אלעס וועט איהר דארטען קריגען, ווער עס קויפט ביי הערן גינצבערג יענער האט א פערגעניגען.

ווייל הער גינצבערג איז א פירמע וואס איז שוין אין דער וועלט בעקאנט, זיינע סחורות זענע די בעסטע וואונדערשעהן און עלעגאנט.

קומט איהר וועט זיך איבערצייגען אלע, אלע, וואו איהר זענט, ווער עס קויפט ביי הערן גינצבערג יענער בלייבט שוין זיין קליענט.

קראנקע פים

פלאטפוס, קלומפפוס האל-פוס און זענק-פוס, ווי אויך זעמטליכע פוס פערהארטונגען.

ווערען געהיילט אהן איינלאגען.

וויכטיג פאר שטעפער און שוסטער! עס ווערט אונטעררריכטעט מאס-נעהמען, לייסטען, ריכטען, מוסטער-צייכנען און שניידען לויט מאס און פאבריקס-מעסיג. ווינער דיפלאמירטער פאך-לעהרער

Naurycy Silbersztajn, Łódż Wschodnia 49

קאנסולטאציע-שעהן: פון 9—12 פארמ. און פון 3—6 אוונט.

הלא חכמה תקרא, ותבונה תתן קולה

בצדק כל אמרי פי, אין בהם נפתל ועקש, אשרי אדם שמע לי, לשקד על דלתותי יום יום

איבער דעם זאלסטו נאר קומען אין מיין רעכטסקאנסולענטען-ביורא צו ה'

מאנעלא, פיעטריקאווער 17

(זאכאדניא 52) טעל. 148-79

וואו עס ווערט פינקטליך ערלעדיגט, געוויסענהאפט געשרייבען אלערליי ביטעס: ציווילע, קארנע, האנדלאווע, אפעלאציעס, ארוואלאניעס, קלאוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעדט אין פוילען, וועגען דירות אין אורזשאנד ראזיעמטשי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.

מיט אכטונג

ד. מאנעלא, רעכטסקאנסולענט פעטריקאווער 17.

Dr. Z. Rakowski

ספעצ. פאראזירען-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה.

קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אין לאשקעוויטש, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 3—5

מזל-טוב

צו דער חתונה פון אונזער ליבען ברודער, שוואגער און אנקעל

זשאק וויינטרויב

מיט פרל. **סילוויע פוקס**

וועלכע קומט פאר היינט ד. 6 אפריל אין ניו-יארק (אמעריקא) ווינשען א הארציגען מזל-טוב און א גליקליך צופרידען צוזאמענלעבען.

רוזשא און פינקוס וויינטרויב

ירחמיאל וויינטרויב און פאמיליע

יוטקא, יאדושא און מארקוס פיימאן

און רעגינא וויינטרויב

לאדז, אין אפריל 1930.

צו דער חתונה פון אונזערע מיטגלידער פון דער פינאנץ-קאמיסיע

פרל. מאניא גרונדמאן

מיט ה' משה גרונוואלד

גראטולירט און ווינשט פיל גליק

די פערוואלטונג און פינאנץ-קאמיסיע פון „בית היתומים" זגערזשער 40

וויכטיג

פאר ה"ה פריזיערס!!!

נאר אין דער ניי-ערעפענטער

פערפומעריע

I. Drukier Zawadzka 5

בעקומט איהר צו אזעלכע שטוינענד ביליגע פרייזען.

דאס איז אונזער פרייז=קוראנט:

בלומען וואסער 45%	.	1 קילא	4.00 זל.
קעלניש וואסער 60%	.	"	" 5.00
Vegetal 45%	.	"	" 4.00
Vegetal-וואסער	.	"	" 0.80
זייף צו ראזירען „Pixin"	.	"	" 7.20
זייף צו ראזירען „Oro"	.	"	" 5.10
זייף צו ראזירען „Marcel"	.	"	" 6.00
פודער נאכ'ן ראזירען „Żaka"	.	"	" 3.20
פודער נאכ'ן ראזירען „Viola"	.	"	" 3.20
פודער נאכ'ן ראזירען „Marcel"		"	" 3.20
בריליאנטין	.	"	" 3.00
בריליאנטין	.	א גלאז	" 0.80
פראנצויזישען לאקיר צו נעגעל	.	1 דעקא	" 0.40

א גרויסער אויסוואהל פון שטאהל, פלאטין און גומי=ווארען.

Perfumerja J. DRUKIER מיט אכטונג

ZAWADZKA 5, tel. 175-92.

אל. קאשטשושקי 21 **„הזמיר"** אל. קאשטשושקי 21

היינט, זונטאג, 9 א זייגער אווענד, צום 14-טען מאל, ווייטערדיגע פארשטעלונג פון דער „יודישער טעאטער-סטודיע" אין „הזמיר". ס'ווערט אויפגעפירט

די גאלדגרעבער

(דער אוצר) קאמעדיע אין 4 אקטען פון שלום=עליכם.

רעזשי: י. מ. מאשקאוויטש | מוזיק: הענעך קאן
דעקאר.א.קאסטיומען יצחק ברוינער | ריטמיק און טענץ איזא הארארי

בילעטען צו בעקומען ביי דער קאסע פון „הזמיר". 1992Z8

קירצליך: „10 מיליאן" פון דוד איינהארן, רעזשי: איזידאר לעוו...

ס'איז ארויס פון דרוק

די ערשטע און גרינדליכע מאנאגראפיע אויפ'ן יסוד פון ארכיוואלע מאטעריאלען

"די געשיכטע פון די יודען אין פיעטריקאוו און אומגעגנד"

פון **משה פיינקינד**, אין דער פוילישער שפראך:

MOJZESZ FEINKIND

DZIEJE ŻYDÓW w PIOTRKOWIE i OKOLICY

od najdawniejszych czasów do chwili obecnej

Nakład autora, Piotrków 1930.

פרייז 5 זל. צו בעקומען ביים מחבר, פיעטרקאוו, פילסודסקיעגא 36.

אויפרוף פון „צענטראלעוו"
וועגן דער פאליטישער לאגע

ווארשא, 5 (טעלעפאניש פון אונזער קאר־רעספאנדענט) דער „צענטראלעוו" האט היינט פער־עפענטליכט אן אויפרוף צום פאלק, אין וועלכן עס ווערט זעהר שארף ארויסגעטרעטן געגען מאר־שאל פילסודסקי און דער איצטיגער רעגירונג.

אין אויפרוף ווערט צ.ז. אנ.ג. געזאגט, אז שוין זייט 4 יאהר ווי אין פוילען הערשט א בע־האלטענע דיקטאטור פון מארשאל פילסודסקי. די ארמיניסטראציע־מיסבראויכען האבען זיך פערוואנ־דעלט אין א פרינציפ פון קאמף מיט די אפאזי־ציאנעלע גרופירונגען. מיט דער הילף פון מיס־ברויכען, וועלכע זיינען פעסטגעשטעלט געווארען דורכ'ן אורטייל פון העכסטען געריכט האט מען ארורכגעפיהרט וואהלען צום דריטען סיים, בכדי צו בעקומען א מעהרהייט. מען האט אבער דעם ציל דערגרייכט און פערקעהרט דער סיים האט געוואוסט פון זיינע פליכטען, אונטערנעמען א קאמף, בכדי צוריקצושטעלען די פולע קראפט פון געזעץ און בכדי א סוף צו מאכען צו דער בעהאלטענער דיקטאטור פון מארשאל פילסודסקי.

רעדענדיג וועגען דער ווירטשאפטליכער לאגע ווערט אין אויפרוף געזאגט, אז די רעגירונג האט נישט פאראויסגעזעהען די לאגע און נישט אויסגע־נוצט די ריכטיגע צייט אויף צו בעגרענצען דעם קריזיס. דאס פערשארפען די אינערליכע פאליטישע קאמפען האבען אונמעגליך געמאכט דאס נארמאל אויפבויען פון לאנד.

די אינערליכע פאליטישע קאמפען ווערט, אין אויפרוף ווייטער געזאגט, האבען זיך בעזונדערס פער־שטארקט נאכדעם ווי דער סיים איז צוגעטרעטן צו דער קאנטראל איבער דער רעגירונגס־ווירטשאפט און עס זיינען ענטדעקט געווארען נישט לעגאלע אויסגאבען פון עפענטליכע געלדער, וועלכע בע־טרעפען הונדערטער מיליאנען זל.

ווייטער ווערט אין אויפרוף געזאגט, אז אלס רעזולטאט פון סיים־קאנטראל איז געקומען דער פראצעס געגען דעם גען. מיניסטער טשעכאָ־וויטש, וועלכען דער סיים האט בעשלאסען צו שטע־לען פאר דעם מלוכה־טריבונאל און דא האט מארשאל פילסודסקי געענטפערט מיט דער בע־קאנטער בעליידיגונג. און ווען דער סיים האט ענד־ליך געראפט ערלעדיגען די בודזשעט־סעסיע האט מען געפרובט טעראריזירען דעם סיים מיט'ן קומען פון א גרופע אפיצירען אין סיים אריין דעם 31־טען אקטאבער פון פערגאנגענעם יאהר. דעם דאזיגען אינצידענט האט מען שפעטער אויסגענוצט בכדי מיטער צו פערקירצען די ארבייטס־צייט פון סיים.

ווייטער ווערט אין אויפרוף געזאגט, אז נאך שוויטאלסקיס רעגירונג האבען די סיים־פארשטעהער ערקלערט דעם מלוכה־פרעזידענט, אז עס געהט זיי נישט וועגען פערזאנען ענדערונג נאר וועגען ענדערן פון פאליטישען סיסטעם. דאן איז געקומען בארטעלס רעגירונג, דער סיים האט אנגעהויבען נאכאמאל צו ארבייטען. עס איז אפגעשאפט געווא־רען דאס פרעסע־געזעץ, עס זיינען ערלעדיגט געווא־רען שטייער־פראגען א. א. וו.

רעדענדיג וועגען לעצטען רעגירונגס־קריזיס ווערט אין אויפרוף געזאגט, אז די רעגירונג פון פראפעסאר בארטעל איז געפאלען צוליב דער איי־גענער נישט אויפריכטיגקייט.

ווייטער ווערט אין אויפרוף דערמאהנט די בעקאנטע 4 פונקטען פון מארשאל פילסודסקי און עס ווערט געזאגט, אז דער סיים האט די פונקטען אפגעווארפען. דערנאך איז די סיים־סעסיע געשלאסען געווארען און דער מלוכה־פרעזידענט האט געפינען פאר מעגליך איבערצוגעבען דעם פולקאוו־ניק סלאוועק צו שאפען א רעגירונג.

די נייע רעגירונג, ווערט אין אויפרוף געזאגט, איז א רעגירונג פון אנ'אפענעם קאמף געגען די פאלקס־פארשטעהער און געגען דעם ווילען פון דער גרעסטער מעהרהייט פון דער גאנצער געזעלשאפט.

צום סוף ווערט דער מלוכה־פרעזידענט אויפגע־פאדערט פונאנדערצולאזען דעם סיים און אויפ'ן וועג פון נייע וואהלען, פון עהרליכע וואהלען זאל ענטשיידען ווערען דער ווילען פון פאלק.

דעם אויפרוף האבען אונטערגעשריבען פ.פ.ס., „וויזוואלעניע", „פיאסט", פויערים־פארטיי, כ. ד. און נ. פ. ר.

דער אראבישער עקזעקוטיוו
גרייט צו אנ'ענטפער אויפ'ן אויספארשונגס־בעריכט

לאנדאן, 5 (יט"א טעלעגראפיש).

דער „מארנינג פאסט" שרייבט מען פון ירו־שלים, אז די אראבישע עקזעקוטיוו האט אפגעהאל־טען א ספעציעלע זיצונג וועגען בעריכט פון דער אויספארשונגס־קאמיסיע. הגם דער ענטפער פון דער עקזעקוטיוו איז נאך נישט פערעפענטליכט גע־ווארען זייסט די „מארנינג פאסט" פון בעגלויבטע קוועלען, אז אין ענטפער זאגט געזאגט ווערען: די אראבישע עקזעקוטיוו איז זעהר פער'אומגערט, צו־ליב דער פעסטשטעלונג, אז די אראבער האבען אנגעהויבען די אונרוהען, בעת ביי דער אויספארשונג איז קלאר געווארען, אז דער ערשטער קרבן איז געווען א'ן אראבער. די אויפרעגונג פון די אראבער איז געווענדעט נאר געגען די ציוניסטען און נישט געגען די יודישע קהלות און ענגלישער רעגירונג. די הויך־קאמיסארען הערבערט סעמיועל און לארד פלומער ווערען אין'ם ענטפער בעשולדיגט אין ציוניסטען־פריינדליכקייט. אין'ם ענטפער ווערט אויס געדריקט צופרידענהייט צוליב דער שטעלונג פון דער קאמיסיע וועגען ערד־איינקויף און ס'ווערט מיט דער גרעסטער קראפט ארויסגעטרעטן געגען דער באלפור־דעקלאראציע, וועלכע איז געגעבען געוואר־רען דעמאלט ווען ענגלאנד האט נישט געהאט קיין פאליטישע קראפט אין ארץ־ישראל. די עקספערימענ־טען פון דער באלפור־דעקלאראציע האבען גע־ליטען ארורכפאל. די באלפור־דעקלאראציע מוז אפגעשאפען ווערען, זייל קיין שום מיליטער־גארניזא־נען קאנען נישט שאפען קיין רוה אין לאנד.

2 יודען פערמשפט צו תפיסה און דעפארטאציע
פאר אנטי יודישע אגיטאציע אין א"י

ירושלים, 5 (י.ט.א. טעלעגראפיש) דאס קרייז־געריכט האט פערמשפט די יודען בנימין עליאש און ישראל וואלקאוויסקי אויף 8 חדשים טורמע און דעפארטירט צו ווערען פון לאנד נאכ'ן אפזיצען די שטראף. ביי די דערמאנטע יודען האט מען געפונען אויפרופען, אין וועלכע די אראבישע בעפעלקערונג ווערט אויפגעפאדערט צו מאכען אנ'אויפשטאנד געגען די ציוניסטען און דער בריטישער מאכט.

א פאלקס־שול אויפ'ן נאמען פון לארד באלפור

ירושלים, 5 (יט"א טעלעגראפיש) דער תל־אביבער שטאט־ראט האט בעשלאסען צו עפענען א העברעאישע עלעמענטאר־שול אויפן נאמען פון פערשטארבענעם לארד באלפור. דער שטאט־ראט האט זיך געווענדעט צו דער ציוניסטישער עקזע־קוטיוו צו דעקען א געוויסען טייל פון די הוצאות אויף דער דאזיגער שול.

אראבישער פרויען־קאנגרעס

ירושלים 5 (יט"א טעלעגראפיש) דעם 23 אפריל וועט דא פארקומען אנ'אראבישער פרויען קאנגרעס ס'וועלען אנטיילנעהמען דעלעגאטקעס פון ארץ־ישראל' סיריען און עגיפטען.

א בלוטיגער באנדיטען אנפאל
אויף א וועקסעל־קאנטאר
דעם אינהאבער ערמארדעט און צוגערויבט א גרעסערע סומע געלד

ווארשא, 5 (טעלעפאניש פון אונזער קאר־רעספאנדענט). אויף דער קראקאווער פארשטאט 73 געפינט זיך דאס לאטעריע־קאנטאר ... פון צענטנערשווער, וועלכער וואוינט נאלעווקי 23. שבת איז דאס קאנטאר געווענליך געשלאסען. היינט 6 א זייגער נאכמיטאג איז צענטנערשווער אוועק אין קאנטאר נאכצוזעהן די לאטעריע־טאבעלע. אין א האלבע שעה ארום איז א קריסטין אריין אין קאנטאר טווישען דאווענען. זי האט אבער דארט קיינעם נישט געטראפען. זי האט זיך נוט ארומ־געקוקט און דערזעהען ליגען צענטנערשווער נעבען טעלעפאן אין א קאלוזשע בלוט מיט א דורכגעשא־סענעם קאפ.

ווי עס ווייזט זיך ארויס איז צענטנערשווער געפאלען א קרבן פון א באנדיטען־אנפאל. די באנדי־טען זיינען אריין אין קאנטאר באלד נאך צענט־נערשווערן און האבען דערשאסען און צוגערויבט איבער צוואנציג טויזענד זלאטים, ווי אויך אויסלענדישע וואלוטע.

עס איז כאראקטעריסטיש, אז מיט צוויי יאהר צוריק איז אויסגעפיהרט געווארען א באנדיטען־אנ־פאל אויף צענטנערשווערס טאכטער סטעפא. די באנדיטען האבען זי דעמאלט שווער פערוואונדעט און געפרובט צורויבען א טעשקע מיט א גרע־סערע סומע געלד. מען האט אבער דעמאלט די באנדיטען געכאפט. דער איצטיגער אנפאל זאל זיין אויך אז נקמה־אקט פאר דעמאלטיגען נישט געלונ־גענעם אנפאל.

די אראבישע דעלעגאציע
צופרידען מיט'ן בעריכט פון דער אויספארשונגס־קאמיסיע

לאנדאן, 5 (יט"א טעלעגראפיש).

די אראבישע דעלעגאציע וואס ווילט איצט אין לאנדאן האט פערעפענטליכט פאלגענדע ערקלערונג וועגען בעריכט פון דער ענגלישער אויספארשונגס־קאמיסיע:

נאכ'ן ארורכשטודירען דעם בעריכט איז די דעלעגאציע געקומען צום אויספיהר, אז אלס גאנ־צעס גיט דער בעריכט גאנץ ריכטיגע אפשאצונג פון דער לאגע אין ארץ־ישראל. די דעלעגאציע איז נישט מסכים מיט'ן אופן פון בעטראכטען די ים־המלחה־קאנצעסיע, ס'איז קלאר, אז די קאמיסיע האט די דאזיגע פראגע בעטראכט איינזייטיג און אויבערפלעכליך. דער בעריכט בעפרייט פון פער־אנטווארטליכקייט די אראבער פאר די אונרוהען אין ארץ־ישראל, וואס שייך דעם פאראגראף, אז עטליכע אראבישע אנפיהרער האבען אויפגעקלערט די מאסען זייער וויטאנגען, וואס האט געבראכט צו אנשטרענגונג און צו אונרוהען — איז דאס נישט קיין פערברעכען נאר די פליכט פון יעדען פאלקס־אנפיהרער.

די דעלעגאציע האלט, אז די ערקלערונג פון דער אויספארשונגס־קאמיסיע איז א היסטארישער דאקומענט און בעגריסט די פארשלאגען וועגען דער ערד און אימיגראציע־פאליטיק. ס'איז אבער וויכטיג, אז די פארשלאגען זאלען פערווירקליכט ווע־רען אין פארם פון א געזעץ. וואס שייך די בע־מערקונג פון האררי סנעל, האלט די דעלעגאציע, אז ער איז געווען פריינדליך געשטימט צו די ציו־ניסטען, נאך איידער ער איז ארויסגעפאהרען קיין ארץ־ישראל.

די עמיגראציע קיין ארץ־ישראל אין פעברואר

ירושלים, 5. (י.ט.א. טעלעגראפיש). אין פערלויף פון חודש פעברואר זענען קיין ארץ־ישראל אריינגעקומען 772 פערזאן, דערפון 522 יודען, ארויסגעפאהרען זענען 240 פערזאן, דערפון 190 יודען.

די אמעריקאנישע פרעסע וועגען בעריכט פון דער אויספארשונגס־קאמיסיע

ניו־יארק, 5 (יט"א טעלעגראפיש).

די גאנצע אמעריקאנער פרעסע די יודישע, ווי די נישט־יודישע בעשעפטיגען זיך זעהר פיל מיט'ן בעריכט פון דער אויספארשונגס־קאמיסיע. „העראלד טריבון" שרייבט, אז דער בעריכט איז א מאנומענט פון קאמפראמיסען, די קאמיסיע האט דאס ארץ־ישראל־פראבלעם אפגעצויגען, אנ־שטאט עס צו פערענטפערן. „ניו־יארק טיימס" שרייבט, אז דער קאמיסיע האט געפעהלט מוט צו בעשולדיגען די ארץ־ישראל־אדמיניסטראציע אין די אונרוהען. „ניו־יארק העראלד" שרייבט, אז איצט מוז מען אויסקלויבען צווישען א ציוניסטישען שטאט אונטער בריטישער אויפזיכט און אראבישער זעלבסטפערוואלטונג.

א נייע קאמוניסטישע שטאט
ווערט אויסגעבויט הינטער כארקאוו

רינע, 5 (אטע) פון כארקאוו מעלדעט מען, אז דער ראט פון די פאלקס־קאמיסארען האט בע־שלאסען אויסצובויען הינטער כארקאוו א נייע שטאט „נייע כארקאוו". די שטאט איז אויסגערעכענט אויף 130 טויזענד איינוואוינער און ביים בויען די שטאט וועלען אפגעהיט ווערען די קאמוניסטישע פרינציפען. עס וועלען אויסגעבויט ווערען הייזער פאר 3000 איינוואוינער יעדעס מיט א געמיינזאמער קיך, אינדי־ווידועלע הויז־ווירטשאפטען וועלען א גאנצען סקא־סירט ווערען.

די סיטואציע אין לאנד
„די לעגענדע פון די פולקאווניקעס".—דאס פראגראם פון די 4 בעדינגונגען.—וואו איז אומרוהיג: אין סיים, צי אין לאנד?

די פולקאווניקעס־גרופע, וועלכע האט איצט פעסט גענומען די מאכט אין איהר האנד אריין — שטעלט מיט זיך פאר איין איינהייטליכען, שטארקען, קאנסאלידירטען און דיסציפלינירטען לאגער. אזוי ענטפערט דער סאנאציע־ארגאן „גאזעטא ווארשאווסקא" אין א לייט־ארטיקעל א. נ. „די לעגענדע וועגען די פולקאווניקעס":

„די פילסודטשיקעס, — אזוי שרייבט די צייטונג, — זיינען אויך ווייטער, ווי שטענדיג, נישט צו־טיילט דורך קיין שום אפיקורסות און סעקטען. אין דעם ראנגען לעגיאן פעהלען נישט נאטירליך פערשידענע ראנגען, וועלכע זיינען ערווארבען גע־ווארען דורך בלוט, וואס איז פערגאסען געווארען פאר פוילען. עס זיינען דארט פערהאן אפיצירען, ס'זיינען יעדהאו געוועהנליכע כאלדאטען. אבער עפעס ספעציעלע „פולקאווניקעס" איז נישט גע־ווען און ס'איז נישטא. אט דער גאנצער לאגער לעגיטימירט זיך מיט איין און דערזעלבער אידעא־לאגיע פון ארבייט פאר'ן וואויל און גרויסקייט פון דער רעפובליק און אין די הענד פון זיין פיהרער געפינט זיך יעמוועדע איניציאטיוו און אנווייזונג... דער פראגע און די פארם פון דעם לאגער איז אינעם א אז אינעלכער וועט ער בלייבען".

ביים א שארפען אויג שרייבט דער סא־ציאליסטישער „ראבאטניק" וועגען פראגראם, אדער פראגראמלאזיגקייט פון דער סאנאציע.

„א פראגראם" — א מארגע „פראגראם", צו וועלכען עס זעט נישט מכפים זיין אפילו קיין שום אן אפהענגיגער קאנסערוואטיסט, און וועלכער איז אויסגעדריקט אין די 4 בעדינגונגען" (פון מאר־שאל פילסודסקי) שטעהט אין דער גאנצער נא־קעטקייט פאר דער געזעלשאפט, וועלכע ווערט גע־פלאגט דורך דעם ווירטשאפטליכען קריזיס.

„א קורץ פראגראם": 1. די געזעלשאפט וועט אוועקגעבען דעם לעצטען גראשען; 2. דער סיים וועט אננעהמען א „פאפירענעם" בודזשעט; 3. די רעגירונג וועט אויסגעבען געלד וויפיל זי וועט וועלען אהן קיין שום קאנטראלע און בעגרענצונג, ווי אין די יאהרען 1927־28, אדער אפשר נאך פריהער.

„ה' שוויטאלסקי האט אין זיין לעצטער פאר־לעזונג געפרובט אמטליך בארטיידיגען די דאזיגע „4 בעדינגונגען". ס'איז דערפון גארנישט ארויס־געקומען, ווייל כדי זיי צו פערטיידיגען, מוז מען זיך אפען שטעלען אויפ'ן בארג פון אבסאלוטיזם!

„נייע וואהלען — זאגט דער פרעמיער סלאַ־וועק זעהר גוט! א פראגראם, א פלאטפארם האט ...

קאנטראלע. דאס פראגראם וועט אין פאלק אהן ספק מאכען א טיפען איינדרוק. דאס פאלק קען שוין דאס פראגראם פון ה' מארשאל פילסודסקי.

„די רעגירונג ווייסט נישט, וואס עס טוט זיך אין לאנד, — אזוי פיהרט אויס איהר ארטיקעל „בערוהיגונג" די ענדעקישע „גאזעטא ווארשאווסקא".

„פעתויסטען, שרייבט די צייטונג, — אז אין לאנד איז רוהיג און נאר אין סיים רופען די פארטיי־לייט ארויס אומרוהיגקייט, הייסט נישט וויסען לח־לוטין, וואס עס קומט באמת פאר אין פוילען. אפשר שטעלען זיי פאר די לאגע פאר די מיניס־טארען די וואגאדעם און זיי ווירער ווערען איינ־פארמירט דורך די סטאראסטעם און פאליציי־קאמ־מענדאנטען. אין דער אמת'ן איז די לאגע גאר אנדערע. די טעמפעראטור אין לאנד איז א פיל העכערע ווי אין סיים. די דעפוטאטען בעקומען פון אלע זייטען בריף, וועלכע פאדערען זיי אויף צו פערשארפען די טאקטיק לגבי דער רעגירונג... נישט עמיץ אנדערש, נאר די דעפוטאטען פון דער אפאזיציע מוזען טיילמאל בערוהיגען אט די באמת אומפארטייאישע מענשען, ביי וועלכע די פערצווייפלונג רופט ארויס ווערטער, וואס ה' סלאוועק האט אין סיים נאך ביזאהער נישט געהערט".

לעבענס-שטייגער און געשעפט-פראגע

ביי דער היינטיגער רוסישער יוגענד

פון ד. שערמאַן

2

„ס'כאַפּט אַן אַ שרעק, ווען מען גיט אַ טראַכט פון אונזער יוגענד, וואָס דאַרף פאַרביי־טען די אַלטע קאָמוניסטישע גוואַרדיע. עפּעס שטעקט נאָך אין יעדן איינעם פון אונז אַזוי פיל גיפט פון די אוראַלטע צייטען.

„אָט נעם, למשל, דאָס „שפּיל" אין „שטע־לען ליכטלעך", אַ שפּיל, וואָס קומט פאָר יעדן זונטאָג אָדער יום־טוב־טאָג אין די אַרבייטער קוואַרטאַלן פון לענינגראַד.

„קיין אַנדער פאַרווײַלונג האָבן נישט אונ־זערע אַרבייטער, ווי כאַפּן אויף דער גאַס מיידלעך, פאַרדרייסן זיי די קליידער איבער די קעפּ און זיי איבערבינדן, ווי מען בינדט איבער זעקלעך תּבואה... און דאָס הייסט ביי זיי „שטע־לען ליכטלעך," ווײַל אַזאַ מין מיידל מיט אַ פאַרריסענעם איבערגעבויגענעם קלייד איבער'ן קאָפּ, זעהט טאַקע אויס, ווי אַ ליכטל... אָפטמאָל ווערן אַזעלכע „ליכטלעך" אויך פאַרגוואַלטיגט בצבור...

„דאָס דאָזיגע באַרבאַרישע שפּיל איז אַריין שטאַרק אין דער מאָדע ערשטענס דערפאַר, ווײַל עס איז דערביי זעהר פריילעך"; צווייטענס, ווײַל דער געזעץ האָט נישט פאָראויסגעזעהן קיין שום שטראָף פאַר „שטעלן ליכטלעך"; און דריטענס, קומט אַרויס דער קרבן פון אַזאַ מין שפּיל מיט גאַנצע ביינער.

„עס פּאַסירט אָפטמאָל, אַז אפילו די מיליץ אויף פערד איז נישט בכּוח פונאַנדערצוטרייבן דעם צעיושעטען המון, וואָס איז פאַרטיפט אין אַזעלכע „פּראָלעטאַרישע" פאַרווײַלונגען.

„דאָס נעמט זיך דערפון", מיינט דער קאָמ־סאָמאָלעץ קאָסטיע, „ווײַל די נײַע יוגענד פאַר־מאָגט צופיל נישט פאַרבראַוכטע ענערגיע, וועלכע מען נוצט נישט אויס, ווי עס געהער צו זיין לטובת דער רעוואָלוציע.

„פון אָט אַזעלכע שמוצ'ע פאַרווײַלונגען שפּרינגען שוין במילא אַרויס אַלע אַנדערע מכּות אויף דעם אָרגאַניזם פון דער קאָמוניסטישער יוגענד און עס ווערן געשאַפן פראַגמען בעגען שכּרות, געגען אַנטיסעמיטיזם און בכלל — געגען קאָנטער־רעוואָלוציע"...

דערביי איז דער מחבר פון די בריף נישט פויל אָנצוגעבן אַ רייהע רעצעפּטען, דורך וועלכע מען וואָלט געקענט, לויט זיין מיינונג, אַרויפ־ברענגען די יוגענד אויפ'ן ריכטיגען וועג און איינשפּריצן אין איהר געפיהלען פון אחריות פאַר די אַלע אויפגאַבען, וואָס די רעוואָלוציע לייגט אויף איהר אַרויף.

אָבער דאָס איז אַ קאַפּיטעל פאַר זיך און מיר ווילען זיך אומקעהרען צו זיינע ווייטער־דיגע באַשרייבונגען פון דעם קאָמוניסטישען לעבענסשטייגער אויפ'ן זאַוואָד, אין פאַבריק, ווי אויך אין די פּאַרטיי־קאַמערלעך, וואו דאָס נייע לעבען און דער נייער מענש דאַרפן ווערן געשמידט מיט אַ בעזונדער עקשנות און בעזונ־דערן אידעאַליזם.

אָבער קאָסטיע שטעלט פעסט, אַז אַלע נייע פאַרמעסטונגען און לאָזונגען פון דער פּאַרטיי ווערן פאַקטיש פאַרוואַנדעלט אין מעלאָדראַמע, אין אַ פּורים־שפּיל און עס בעקומט זיך דער היפוך.

„אָט, למשל, געהט ביי אונז אָן דער „סאָצי־יאַליסטישער געוועט" צווישען איין פאַבריק מיט דער צווייטער: וועלכע פאַבריק וועט פאַר אַזוי פיל און אַזוי פיל צייט אַרויסלאָזען אַזוי פיל און אַזוי פיל פאַבריקאַטען.

„אַזאַ מין געוועט איז אויך פאָרגעקומען צווישען צוויי פאַבריקען פון מיין ראַיאָן און, מיר אַלע זענען געווען געשפּאַנט אויף די רעזולטאַ־טען. קומט אָבער איינמאָל צולויפען דער אָנפיה־רער פון איינער פון די פאַבריקען מיט אַ גדולה, אַז „זיין" פאַבריק וועט געווינען דעם געוועט, ווײַל אין דער צווייטער פאַבריק איז צובראָכען געוואָרען אַ מאַשין...

„דערביי האָט דער חבר לחלוטין פאַרגעסען, אַז דורך דעם, וואָס אויף דער צווייטער פאַבריק איז צובראָכען געוואָרען אַ מאַשין, — וועט דאָך ליידען די פּראָדוקציע פון אונזער לאַנד, וועט דאָך ליידען אונזער גאַנצער אַפּאַראַט. נאָר ווער טראַכט פון אַזעלכע הויכע ענינים, ווען אין קאָפּ ליגען נאָר די ריין לאָקאַלע פּאַטריאָטיזמען און בעריהמערייען.

„דאָס נעמליכע איז אויך מיט'ן קאַמף געגען אַנטיסעמיטיזם. אַנשטאָט צו פיהרען אין די פאַבריקען און זאַוואָדען אַ ברייטע אויפקלערונגס־אַרבייט און אָפטמאָל אפילו אינדיווידועל בעאַרבייטען דעם אָדער יענעם פינסטערן פּערשוין — ווערט דער גאַנצער קאַמף געגען אַנטיסעמי־טיזם פאַרוואַנדעלט אין אַ ספּעקטאַקעל:

— העי, — שרייט דער אינסטרוקטאָר פון דער קאָמסאָמאָלישער קאָמערקע, — ווער האָט עס נעכ־טען געשריען „זשיד פּאַרכאַטי"? אָדער, ווער האָט עס נעכטען געזאָגט, אַז די זשידעס זענען פאַרפּ־זיטען?...

„דער עולם שטעהט דערביי און האָט הנאה. דער אינסטרוקטאָר האָט זיך, הייסט עס, זיינס אָפּ־געטאָן און ער קאָן שוין רוהיג ענטפערן אויפ'ן צירקולאַר פונ'ם צענטער, אַז ביי איהם אין דער פאַבריק איז נישטאָ קיין שום אַנטיסעמיטיזם...

אַלס אילוסטראַציע צו איינעם אַזאַ ספּעקטאַ־קעל איז כדאי צו ברענגען דעם פאַקט, וואָס איי־נער אַ קאָלעקטיוו האָט זיך אָפּגעזאָגט צו שיקען אַ דעלעגאַט קיין בירא־בידזשאַן, מחמת אין דעם קאָלעקטיוו מערקט זיך נישט קיין שום אַנטיסעמי־טיזם... עס בעקומט זיך, הייסט עס, אַז בירא־בי־דזשאַן איז בעשאַפען געוואָרען נאָר צוליב דעם, כדי צו קעמפען קעגען אַנטיסעמיטיזם.

„דאָס אַלץ", טענה'ט קאָסטיע, „זענען נאָר איינציגע פאַרקריפּלונגען אין אונזער אַרבייט, איך וואָלט אָבער געקאָנט אויסרעכענען צעהנדליגער און צעהנדליגער אָנרופענדיג דערביי די נעמען פון די פאַבריקען, ווי אויך די נעהמען פון אונזע־רע „פיהרער" און „אָנפיהרער"...

„ס'איז קלאָר, אַז דער שונא האָט זיך אַריינ־געכאַפּט אין אונזער פּאַרטיי און וויל אונז אויפ־רייסען פון אינעווייניג. דו ווייסט גאָר נישט, פּע־טיע טייערער, ווי פאַרמיסטיגט עס איז אונזער קאָמסאָמאָלישער פאַרבאַנד! וואו דו שטעקסט און געהסט — שטויסטו זיך אָן אויף ספּעקולאַנטען, צביע'קעס, רייסערס, עגאָאיסטען און פּשוט'ע שווינדלער. יעדער טראַכט נאָר ווי אַזוי בעסער צו שיצען זיך, ווי אַזוי בעסער צו מאַסקירען זיך און ווי אַזוי בעסער זיך איינצוּאָרדנען. עס איז לחלוטין אַטראָפירט געוואָרען דער חבר'ישער גע־פיהל פון מענש צו מענש, ווער רעדט שוין — פון מיטגעפיהל.

„אָט איז אַנומעלטען קראַנק געוואָרען אין אונזער קאָלעקטיוו אַ יונגער בעטרייער חבר, וועמען אַלע האָבען געליבט און געשעצט. מען האָט איהם אַוועקגעשיקט אין לאַזאַרעט זיך היילען. ער איז דאָרטען אָפּגעלעגען חדשים לאַנג און קיינעם איז נישט איינגעפאַלען צו בעזוכען איהם, צו טרייסטען איהם.

„פּלוצלינג האָט איינער אין קאָלעקטיוו פאַר־שפּרייט אַ קלאַנג, אַז דער קראַנקער חבר איז גע־שטאָרבען. האָט דער סעקרעטאַר פון דעם קאָמסאָ־מאָלישען קאָמערעל זיך נישט בעמיהט אפילו אָנ־צוקלינגען אין שפּיטאָל אַ פראַגע צו טאָן, ווען און ווי אַזוי ער איז געשטאָרבען... דער סעקרעטאַר האָט פּשוט אויסגעמעקט דעם חבר פון צעטעל, ווי מען מעקט אויס אַ נעכטיגע דאַטע פון קאַלענדאַר.

„ווי גרויס איז אָבער געווען די איבעררא־שונג, ווען אין עטליכע וואָכען אַרום איז דער כלומר'שט געשטאָרבענער חבר געקומען אין קאָ־לעקטיוו נאָך זיין פּאַרטיי־בילעט...

מען האָט זיך איבערגעשראָקען אויף טויט. עפּעס אַ קליינינקייט: אַ מת קומט פאָדערען זיין פּאַרטיי־בילעט!

„אָט אַזוי, ברודערל, אַרבייטען מיר אין דער פינסטער. מיר זעהען נישט קיין לעבעדיגע מענ־שען. מיר זעהען נאָר ציפערן, טאַבעלען, נומע־רען, רעגיסטראַציעס און דאָס גאָר"!

* * *

אָט אַזוי גיסט אויס זיין הארץ דער קאָמסאָ־מאָליעץ קאָסטיע פאַר זיין חבר פּעטיע'ן און עס פיהלט זיך אין יעדער שורה, ווי אַזוי עס בענקט דער 25־יעהריגער קאָמוניסט נאָך „יענע" יאָהרען פון בירגער־קריג, פון מיליטערישען קאָמוניזם און פון הונגער און נויט, ווען די קאָמסאָמאָלישע מה־נות האָבען געטריבען די שונאים פון לאַנד מיט דעם גרעסטען אידעאַליזם און מיט דער גרעסטער מסירות נפש, בעת איצט איז אַלץ אַזוי וואָכעדיג גרוי, איז אַלץ אַזוי „פינסטער".

אָבער אויך ער, דער פאַרהאַרטעוועטער קאָס־טיע, איז סוף כל סוף געפאַלען אַלס קרבן פון דעם „נייעם" לעבענס־שטייגער, אַ קרבן פון די רכילות'לעך און הינטערפיסלעך, וואָס פאַר'סמ'ען און פאַרפּעסטען די סביבה אויף דורך און דורך. און די מעשה פון קאָסטיע'ס פאַלען הויבט זיך אָן, ווי אַלע אַנדערע מעשׂיות: מיט אַ ליבע, מיט אַ טראַגישער ליבע צווישען איהם און אַ יודישער טאָכטער פון וועליזש, נאָר אַזוי ווי די דאָזיגע טראַגעדיע פון אַ געמישטער חתונה איז אַ קאַפּי־טעל פאַר זיך — וועלען מיר עס איבערגעבען אין דעם קומענדיגען אַרטיקעל.

טליתים-פאַבריק

אויסאַרבייטונג פון וואָלענע, האַלב־וואָלענע, זיידענע טליתים כמו טערקישע, קאָלאָמעיער, ווי אויך טליתים קטנים, הערט און דעטייל מיט אויספאַרטיגונג, אויך גאַרטלען, שפּאַניעס און ציצית

צו בעקומען ביליגער ווי איבעראַל, ביי

א. ח. ציטרינאַוואָסקי, קאַמיענגאַ 1,

אין 2. טויער, פּאַרטער. קומט איבערצייגט אייך.

בעמערקונג: ס'ווערען אויך אָנגענומען אַלטע טליתים צום וואַשען

Dr. med. J. Lubicz

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 183-1

קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,

פאַרקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער.

אייגענע פּראַזאַנירע פון ועטאַליבע קומפּאַקט ישי אפּאַראַטען, אוי: עלעקטרא אויף פּלאַטפאַרמען, קוואַרץ ליכט, בעהאַנדלונג א. ז. וו. צעמפּפאַנגט פון 5—7 אוהר

פריהלינג ביי דער אַרבייט

פון לעבעדיגע

(פעליעטאָן)

ביי מיר קומט פריהלינג אַלעמאָל מיט אַ גרויס חשק צו שאַפן.

און די טעג פון פריהלינג ווער איך פויל צו טראַכטן און קנייטשן דעם שטערן.

מיך טרייבט אין גאַס.

מיר ווילט זיך נאָר אַרומשפּרייזן איבער גאַסן און געסלעך, בריקן און פּוסטע שטרעקעס...

איך האָב ליב צוצוקוקן, ווי פריהלינג אַרבייט ביי זיין וואַרשטאַט...

ווי ער טוט זיין צויבער־אַרבייט, ווי ער כישופט און ווירקט אויף דעם גאַנג פון מענשן. ווי ער ציגרט יונג־שטיפעריש די בלומען, ווי ער שפּילט זיך מיט זונען־שטראַלן, וואַרפט זיי אויף הערצער, קעפּ און פּנימער...

ווי ער צעשפּרייט עס שמייכלען אויף די מיל־יאָנען.

וואָס נעמט ער אַזוי פיל? — אַזאַ רייכטום!

איך האָב ליב שטעהן אויף דער זון און זיך צוהערן צו דעם געזאַנג פון דער ערד, וועלכע צעוואַרעמט זיך די פאַרקילטע זינטער־בלוטן.

זינגט די ערד און עס וואַכט זיך אויף, און איהר הערט [...] איהר שטים ווי זי קומט פון דער טיפסטער טיפקייט מיט אַזאַ פרישקייט און יונגקייט.

דער געזאַנג פון דער ערד איז פריהלינג איז דער גרעסטער געזאַנג פון אַלע געזאַנגען...

איך האָב ליב בלאָנדזשען איבער די אויפגעלעבטע גאַסן און אויפכאַפּן געשפּרעכן און ווערטער.

איך כאַפּ זיי אויף מיט האַלבע אויערן, נעמען און נישט געכאַפּט...

עס איז אַזאַ פיינע שפּיל.

איהר כאַפּט זיך, און די וועלט רעדט נישט...

אין אַ פריהלינג־טאָג, נאָר פלוידערט גלאַט אַזוי זיך ווי אַ פאַרליבט יונג פּאָרעל...

איך האָב ליב נאָכצוקוקן אין די פריהלינג־טע גאָרליבטע און קעץ.

נישטאָ קיין ליבערע פון זיי אין פריהלינג.

זיי זענען די חתן־כלה און אַליין די עדות...

זיי זענען דער פריהלינג אַליין...

איך שפּאַציר און בעגעגן זיך.

מיר ווילט זיך אַליין דורכפיהלן דעם ציטער פון ליבע, וואָס צוטראָגט זיך איבער דער וועלט אין אַ שעה עם פריהלינגס־טאָג, וואָס מאַכט צוקען יונגע אַקסלען און הערצער פון אייביג ביז אייביג.

און אָט כאַפּ איך גאָר אַ צוג אין פאָהר.

און אַך, ווי נייע און יונג עס קלאַפּן היינט די רעדער!

זיי לויפן אינגער נאָך דעם צווייטן ווי שפּר לעווירנע יונגלעך מיט מיידלעך... מיר דאַכט זיך, איך הער תּאוה אין זייער גערויש...

איין ראָד וויל כאַפּן דאָס צווייטע און ווי עס וואָלט געזאָגט: לויף, לויף און איך וועל דיך כאַפּן!

אָבער דאָס שענסטע פון פריהלינג איז דאָס יונגע מיידעל.

עס טאַנצט דער גאַנג פון דער יונגער מיידעל אַזוי לוסטיג און נרינג ווי אַ זוינטעל...

עס שפּרינגט אונטער דאָס יונגע מיידעל ווי אַ הירשין.

יעדע יונגע מיידעל איז אַ יונגע הירשין.

די פיס — אַזעלכע דינע! דער גאַנג — אַזאַ זינגענדיגער! די העלזער — אַזעלכע טורעמדיגע!

און וואָס איז מיט די מענער?

אויך אין זיי ווירקט דער פריהלינג.

איהר פיהלט אין יעדן מאַן דעם כּוח פון פריהלינג. זיין ווילען צו לעבן, זיין כּוח צו בעד־צווינגען, צו אָנהייבן די וועלט פון דאָס ניי...

און אָט געה איך און רעד גאָר צו זיך אַליין. וואָס? — ווייס איך נישט.

און וואָס איז די נפקא־מינה? אין פריהלינג מעג מען רעדן נאַרישקייטן. פריהלינג איז דער פלאַפּעל פון יוגנט...

ווי שעהן די פריהלינג־טעג זענען!

די זון קומט אַרויס אין הימעל ווי אַ נ'ערשט אָפּגעדרוקטע טאָג־צייטונג, פריש מיט נייעס און סענסאַציעס.

די „זון פון הימעל", איז די עלטסטע צייטונג מיט דער גרעסטער צירקולאַציע...

עס ווילט זיך כאַפּן אַ זון ווי אַ פרישע צייטונג, און לאָזן זיך לויפן מיט איהר ווי אַ צייטונגס־פאַרקויפער און שרייען און רופן: מענשן קויפט זון! קויפט זון!

און אָט ווילט זיך מיר גאָר אַריינלויפן אין אַ קראָם און הייסן זיך געבן אַ מעסערל.

דעם פיינסטן מעסערל אָהער! איך בין אַ יונגעל און וויל זיך שפּילן!

אפשר איהם גאָר אַריינשטעקן אין דער ערד?

טרעפן אָדער נישט טרעפן? — נאָך אַלץ די פיינסטע שפּיל...

אָדער אָט לאָז איך זיך גאָר געהן אויפ'ן בריק.

דער בריק ציטערט מיט פריהלינג־לופט...

איך בעוואונדער דאָס וואַלד, וואָס איז צושפּרייט אונטען אין טייך...

די וועלט האָט אַזוי פיל וואַלד! די וועלט איז נאָך אַלץ רייכער ווי פאַרד און ראָקפעלער צוזאַמען.

צושפּרייט די הענד און שעפּ וואַלד!

צועפן די אויגן און האָב הנאה פון דער ליכטיקייט.

נעמים, נעמים פריי!

איך ווער שיכּור פון זון און וואַלד.

איך כאַפּ זיך אָן אין די אייגענע פאַרענטשעס פון בריק.

ביי מענשן וואַרים ביי די הענט פון אַ געליבטע.

איך נעהם זיי אַרום מיט פרייד...

ווי גוט עס איז פריהלינג.

עס איז אַזוי ליב צוצוקוקן ווי דער זינטער געהט אַוועק, צושמעלצט זיך זיי אַיין און אַהין פעהר איבעל...

ווי מיר דאַכט, אַרט דעם זינטער גאַרנישט וואָס ער טרעט אָפּ זיין פּלאַץ דעם פריהלינג.

ער געהט אַוועק מיט אַ גרינג האַרץ...

און איהר געהט, בלאָנדזשעט, פלאַנטערט זיך אין מענשן און זון־שטראַלן. און אָט ווילט זיך אייך גאָר אָפּשטעלן אַ יונג מיידעל, אַ ווילדע פרעמדע, אַ זינגענדיגע און טאַנצענדיגע.

אייך ווערט אַזוי פּלוצלונג אומעטיג צו זיין אַליין מיט אַזאַ יום־טוב, איהר מוזט מיט עמיצן טיילן אייער פרייד:

— מיידעל, קום מיט מיר!

— וואוהין?

— אין עק וועלט!

— כאַ! כאַ! כאַ! — וואו איז עק וועלט?

— אָט דאָרטען! וואו די זון לאַכט!

און עס ווילט זיך אייך גלויבן, אַז דאָס מיידעל וועט אייך נישט אָפּזאָגן...

פאַרוואָס זאָל זי?

און איהר געהט צוזאַמען, שפּרינגט אַזוי יונג און פריש און פריהלינגדיג.

און איהר לאַכט און איהר קויפט באַלאָנען...

איהר זייט אָנגעטאָן מיט פיל קאָלירטע באַלאָנען.

און איהר הויבט די באַלאָנען.

און די באַלאָנען הויבן אייך.

און איהר פליהט און שפּילט זיך [...] און זאָרג און תּכלית.

און אָט ווערט איהר מיד, לויפט איהר הינטער'ן שטאָט, בעזעצט זיך אויף אַ פעלד. איהר נעמט זיך פאַר די הענד און קוקט זיך אין די אויגן... און אין אייך בייזען שפּיגלט זיך אָפּ דער גרויסער יום־טוב פון פריהלינג, דער איי־ביג־יונגער, אייביג־בענייטער, לוסטיק־עראָטישער יום־טוב פון דער נאַטור...

געבענטשט זאָל זיין דער פריהלינג מיט אַלע זיינע פאַרבן און קאָלירן!

די קריסטליכע אַרבייטער אין לאדז

ענדערען די בעציהונג צו זייערע יודישע חברים

איבערגעדרוקט פון „פּראַזעמס" מיט דער ערלויבניש פון מחבר.

אויך ביי דער מאסע קריסטליכע ארבייטער איז פארגעקומען אַ ענדערונג צום בעסערן. א דאנק דער אקטיווער אגיטאציע פון „בונד" אויף אלע צוזאמענפאהרען און קאנגרעסען, און אלע שטאָט־ראטען און מאגיסטראטען, האט דער פוילישער סאצ־יאליסטישער ארבייטער ענדליך געביטען אביסעל זיין שטעלונג אין דער פראגע.

אין 1924־טען יאהר, אז א בונדיסט האט אנגעהויבען רעדען אויף א קאנגרעס פון אלע פראָפעסיאנעלע פעראיינען וועגען צולאזען יודישע אר־בייטער אומעטום גלייך מיט קריסטליכע, זענען אַ־רוים איניגע ארבייטער מיט אנטיסעמיטישע דרשות און געטענה׳ט, אז יודען זעהט מען נאר אויף די גאלעווקעס זיך ארומדרעהען, אבער נישט ארבייטען. אויף די לעצטע קאנגרעסען הערט מען שוין מעהר נישט אזעלכע דרשות. און די קאנגרעסען נעהמען אן רעזאלוציעס מיט פארערונגען וועגן גלייכבערעכ־טיגונג פאר יודישע ארבייטער.

אויף די לאדזער פאבריקען, וואו מען פלעגט ארויסגעהען אין שטרייק, ווי נאר מען פלעגט דער־זעהען א יודישען ארבייטער, האט זיך אויך די שטי־מונג שטארק געביטען. די פוילישע ארבייטער פער־שטעהען שוין, אז יודישע ארבייטער האבען אויך א רעכט אויף ארבייט. פערשטעהט זיך, ווייט נישט אלע פוילישע ארבייטער זענען דערמיט איינשטימיג. ערשט נישט לאנג האט דער פעראיין פון די אנטי־סעמיטישע פוילישע ארבייטער געמאכט אַן אנטי־יודישע דעמאנסטראציע מיט פלאַקאַטען אויף וועל־כע עס איז געווען אויפגעשריבען: „נידער מיט׳ן „בונד" און מיט די יודישע ארבייטער. וועלכע פער־נאַפען די ערטער פון די קריסטליכע ארבייטער"! דאך איז אויך די איינציגע וואנד איצט דורכגע־בראכען.

דער דראנג פון די יודישע מאסען צו ארבייט בכלל און צו דער גרויס־פאבריק בעזונדערס איז אזוי שטארק, אזוי שטורמיש, אז מען האט געמוזט זיך צו עפּעס דערשלאגען. מיט וואס ערקלערט זיך דאס? מיט דער געוואלדיגער פערארימקייט פון די יודישע מאסען.

דער צושטאנד, דער סטאנדארד פונ׳ם יודישען לעבען איז שטארק געפאלען און א סך בעהויפטען, אז יודישע ארבייטס־קראפט איז א צאָ ביליגער פון קריסטליכער. פריהער פלעגט אלע מאל זיין פער־קעהרט — יודישע ארבייט איז געווען טייערער. א־בער יורען זענען אין אזא פערצווייפעלטער לאגע, דער אויסוואהל פון פרנסות איז אזוי בעגרעניצט,

פון יעקב לעשטשינסקי

אז זיי מוזען געהען אויף די שווערסטע בעדינגונגען און אויף די ביליגסטע פרייזען.

עס איז כאראקטעריסטיש, וואס נישט געקוקט אויף׳ן שרעקליכען קריזיס און אויף דער געוואלדיגער ארבייטסלאזיגקייט, שלאגט מען ממש אפ די טירען פון די „ארט"־קורסען, און מען בעט, אז מען זאל אויסלערנען א מלאכה. און דערביי געפינען מיר נאר א גרויסען פראצענט קינדער פון הענדלער און פער־מיטלער. פון 242 שילער און שילערינס, וואס לער־נען זיך אין לאדז אויף פערשידענע פאך־קורסען פון „ארט", זענען קינדער פון הענדלער, משרתים און פערמיטלער געווען 127, אדער מעהר פון 50 פרא־צענט און דאס איז איצט, אין דער צייט פון דעם שרעקליכסטען קריזיס.

יודישע ארבייטסלאזע אין ווארשא און אין לאדז

לאמיר מאכען א שטיקעל חשבון פון דער ארבייטסלאזיגקייט ביי יודען אין די 2 גרעסטע צענטערס פון פוילען, אין ווארשא און אין לאדז, די פאקטען האב איך בעקומען פון די צענטראל־ביוראס פון די יודישע פראפעסיאנעלע פעראיינען (יוניאנס) און האב זיי נאך בעשטעטיגט אין שמוע־סען מיט די באלעבאטים.

אין דער טריקאטאזש־בראנזשע (שטריקעריי) אין וועלכער עס זענען אין ווארשא פערנומען א פאר טויזענד יודישע ארבייטער, זענען ארבייטסלאז ביז 1500, אדער 75 פראצענט. שניידער אין ווארשא זענען פערהאן 7—8 טויזענד יודישע ארבייטער, פון זיי זענען ארבייטסלאז פון 55 ביז 60 פראצענט. אדער מעהר פון פיר טויזענד. קאמאשענמאכער זענען פערהאן ביז 2000 ארבייטער, פון זיי זענען אר־בייטסלאז 80 פראצענט אדער 1600. ביי שוסטער זענען פון 2000 ארבייטער 80 פראצענט אדער 1600 ארבייטסלאז. מעטאל־ארבייטער זענען פער־האן 2500 פון זיי ארבייטען א פולע וואך א דריטעל: אינגאנצען ארבייטסלאז זענען 600, און עס ארבייטען א האלבע וואך — 1000 ביי לעדער־גאלאנטעריי זע־נען פערהאן 800 ארבייטער און 70 פראצענט זענען ארבייטסלאז.

שוין אין די עטליכע פאכען זענען פערהאן אין ווארשא מעהר פון צעהן טויזענד יודישע ארבייטס לאזע. מען קען, אלזא, רעכענען, אז אינגאנצען דערגרייכט די צאהל יודישע ארבייטסלאזע ביז 14 —15 טויזענד און מיט די פאמיליעס ארום 50 טויזענד נפשות.

יודישע ארבייטער זענען נישט פערזיכערט. קיין אפשפארונגען האבען זיי נישט, ווייל זיי פער־דינען גראשענס, אויף שמאַטשעס. ארבייטען נעהמט מען זיי נישט צו. וואס בלייבט זיי צו טון? איז דען א חידוש וואס די זעלבסטמארדען וואקסען?

חוץ די ארבייטער זענען נאך פערהאן עטליכע טויזענד יודישע כאלופניקעס, וואס הייסט אזעלכע, וואס ארבייטען פאר די מאגאזינען. זיי זענען אויך געוואַרן ארים, און זיי געהען אויך ארום אין א גרויסער צאהל אהן ארבייט.

מען קען רעכענען, אז די כאלופניקעס מיט זייערע פאמיליעס מאכען אויך אויס פון 20 ביז 25 טויזענד נפשות. האבען מיר שוין פון די ארבייט־טענדע אזעלכע 70 אדער 75 טויזענד נפשות, וואס הונגערען.

דערמאנט זיך די גרויסע מאסע קליינע קרעמערלעך, מארק־שטעלעכלעך און מארק־מענשען, וואס פערדינען נישט אויף חיונה, זעהט וירקליך פינסטער אין די אויגען, און די הונגער לאזען זיך אראפ.

אין לאדז זענען פערנומען אין דער טעקסטיל־אינדוסטריע ביז 6000 יודישע ארבייטער, פון די זענען 65 פראצענט ארבייטסלאז, דאס הייסט ארום 4000. שניידער ארבייטער זענען פערהאן 8000—7 פון זיי זענען ארבייטסלאז ביז 5000, און אלע אר־בעריגע פאכען זענען, אויך בעשעפטיגט ביז 6000 ארבייטער, פון וועלכע ביז 3000 זענען ארבייטסלאז.

בעקומען מיר אין לאדז אויך אומגעפעהר א צוועלף טויזענד יודישע ארבייטסלאזע, און מיט די פאמיליעס — פון 30 ביז 35 טויזענד נפשות. אין ווארשא און אין לאדז זענען פערהאן יודישע אנגע־שטעלטע מעהר פון 20,000, פון וועלכע אגעפער 5000 זענען ארבייטסלאז.

די האר שטעלען זיך ממש קאפויר ווען מען גיט א טראכט וועגען דער ריזיגער ארמעע יודישע ארבייטס לאזע זיי זענען אבסאלוט שוצלאז, זיי בע־קומען נישט פון דער רעגירונג קיין שטיצע און זיי האבען נאר איין אויסוועג: הונגער־טויט אדער זעלבסטמארד.

די ארבייטסלאזיגקייט, ווי דער קריזיס בכלל, האבען געווים געטראפען אויך די קריסטליכע בעפעלקערונג, אבער איהר לאגע איז נישט אזא פער־צווייפעלטע. אכציג פראצענט פון דער נישט־יודישער בעפעלקערונג לעבט פון לאנד־ווירטשאפט, פון פארמעריי. עס איז געווים פאר זיי א גרויסער אומגליק וואס די פרייזען אויף תבואה שטעהען אזוי נידעריג. און זיי בעקומען נישט געגוג געלד אויף צו קאנען זיך אנטון, אויף פערבעסערן די ווירטשאפט א. א. וו. אבער זיי הונגערען דאך נישט.

(סוף קומט).

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאך איך בעקאנט דער געעהרטער קונדשאפט, אז אין מיין ערשטקלאסיגען

הערן-שניידער-אטעליער

מ. ד. קושינסקי

15 זגערזשער 15

ווערען אנגענומען זעמטליכע בעשטעלונגען און ס׳ווערט אויסגעפערטיגט לויט די לעצטע פאריזער פאסאנען. קאנקורענץ פרייזען. סאלידע און פינקט־ליכע אויספיהרונג. קומט און איבערצייגט אייך.

מיט אכטונג מ. ד. קושינסקי

זגערזשער 15, אויפ׳ן הויף 2-טען שטאק.

יין כשר לפסח !!!

טויזענטער מענשען האבען זיך שוין איבערצייגט, אז די ווייגען

פון דער ניי־ערעפענטער וויין און מעהד־פאבריק

„פראגרעס"

זענען גוט און ביליג

צוליב רעקלאמע, אז גאנץ לאדז זאל זיך אין דעם איבערצייגען

פערקויפען מיר לחג הפסח

א גוטע באטשינקע וויין נור 50 1 זל.

מיט אכטונג פירמע „פראגרעס" אלטער מארר 2

דער פּראָוואָקאטאָר, וואס האט צוויי קיסרים געפיהרט ביי דער נאז

(מערקווירדיגע געשיכטע פון אַן׳אוואנטוריסט און דאז זשואן)

2.*)

פארגעקומען איז דאס אין דער קאווקאזער שטאָדט געאָרגיעווסק. דאָרטען האָט געוואוינט דער גענעראַל־גובערנאַטאָר באַראָן ווראַנגעל און דער מיליטערישער קאָמאַנדיר, גענעראַל פאַרטניאַגין בײדע אַלטע, געניטע לײט, מיט אַ סך מעדאַלען פאַר אויסצײכנען זיך אין אַמט; מענשען מיט פער־דינסטען און אַ סך ערפאַהרונג. אָבער דער יונגס־טער מעדאָקס האָט זײ בײדען אַזוי בעצױבערט, אַז זײ האָבען אינגאַנצען די קעפּ פערלױרען און איהם געקוקט אין מױל אַרײן, פּונקט ווי יעדער מאָרט, וואָס ער האָט אַרויסגעזאָגט, וואָלט געווען אַ געזעץ, וואָס מען טאָר נישט ווידערשפּעניגען.

מעדאָקס׳ן איז דאָס נישט אָנגעקומען שווער. מאַניערען האָט ער געהאַט, אַן׳אָנשטענדיגער מאַכען האָט ער געקאָנט, קלוג איז ער געווען, ווערטער אין קעשענע האָט ער נישט געדאַרפט זוכען, און גערעדט פרײ און פליסיג האָט ער כמעט אויף אַלע אײראָפּעאישע שפּראַכען. חוץ רוסיש האָט ער פאָלקאָם בעהערשט די ענגלישע, דײטשע און פראַנצויזישע שפּראַכען און איז גוט געווען בע־קאַנט מיט דער ליטעראַטור פון אַט די אַלע שפּראַכען.

באַראָן ווראַנגעל האָט מעדאָקס׳ן זעהר פײן אויפגענומען. עס איז בײ איהם גאָר קײן צווײפעל נישט געווען, אַז ער איז טאַקע דער בעגלויבטער שליח פונ׳ם צאַר אַלײן, אַז מען האָט איהם טאַקע געשיקט צונױפשטעלען אַן׳אַרמעע פון קאַווקאַזער שבטים, און אַזוי ווי מעדאָקס האָט איהם געזאָגט, אַז ער דאַרף בעלד דורכצופיהרען די „וויכטיגע מיסיע", וואָס דער צאַר האָט פאַר איהם אָנגעפ־טרויט, האָט דער באַראָן אַרויסגעגעבען אַ בעפעהל, אַז די רעגירונגס־קאַסע אין געאָרגיעווסק זאָל דעם אַדיוטאַנט סאַקאַווגין (מעדאָקס׳ן) אַרויסגעבען די סומע פון צעהן טויזענד רובעל.

*

ווען דער מיליטערישער קאָמאַנדיר, גענעראַל פאַרטניאַגין, האָט געזעהען, אַז דער באַראָן דרעהט זיך אַזוי פיל אַרום „צאַר׳ס שליח", שטרעקענדיג זיך אין דער לענג און אין דער ברײט יוצא צו זײן פאַר איהם. פון די קלענערע בעאַמטע איז דאָך שוין אָפּגערעדט; זײ האָבען זיך אין מע־דאָקס׳ן געשטרײכט, זײ זענען געווען צופרידען, ווען ער האָט זײ געשענקט אַ שמײכעל; אַלע זע־נען איהם געקראָכען הינטער די נעגעל, אַלע האָ־בען איהם גע׳חנפ׳עט און עס איז כמעט נישט אַוועק קײן אײן אָוועגד, אַז מען זאָל פאַר׳ן „צאַר׳ס שליח" נישט פראַווען אַ באַל, אַדער גלאַט אַזוי אַן׳אונטערהאַלטונג, וואו מען עסט און מען טרינקט און מען לעבט אַ גוטען טאָג.

און מעדאָקס׳ן איז דערווײל געווען גוט ווי די וועלט. ער האָט זיך אין קאַווקאַז געפיהלט ווי גאָט אין אָדעס. עס האָט איהם דאָרט קײן זאַך נישט געפעהלט; ער האָט געהאַט געגוג געלד; און אין קײן כבוד איז ער אויך נישט געווען זשעדנע, ווײל דער קאָמאַנדיר, גענעראַל פאַרט־ניאַגין, האָט פאַר איהם געמאַכט מיליטערישע פאַ־ראַדען פון די קאַווקאַזער רוסישע רעגימענטען, און ער, דער יונגער מעדאָקס, האָט בײ אַזעלכע פײערליכע צערעמאָניעס שטאַרק געבלאָזען פון זיך און זיך געהאַלטען אַזוי פּונקט ווי ער וואָלט טאַקע געווען דעם צאַר׳ס בעגלויבטער שליח, ווײל מען האָט אַנגעטרויט אַזאַ וויכטיגע געהײמע אויפ־גאַבע, ווי צונױפשטעלען אַ ספּעציעלע אַרמעע פון קאַווקאַזער שבטים.

אין אַ געוויסען זין איז ראָמאַן מיכאַילאָ־וויטש מעדאָקס דאַן געווען פּונקט ווי דער העלד כלעסטאַקאָוו פון דער בעריהמטער קאָמעדיע „רע־וויזאָר", וואָס גאָגאָל האָט אָנגעשריבען מיט יאָה־רען שפּעטער. פּונקט ווי כלעסטאַקאָוו האָט מעדאָקס אויך אָפט מאָל פערגעסען, אַז ער זאָגט ליגענט און אַלײן כמעט אָנגעהויבען גלויבען אין דעם, וואָס ער זאָגט... ער האָט זיך טאַקע אײנגערעדט, אַז ער האָט זעהר אַ וויכטיגע מיסיע דורכצופיה־רען, אַז ער דאַרף טאַקע צונױפשטעלען אַן׳אַר־מעע פון קאַווקאַזער שבטים צו בעשיצען רוסלאַנד אין דער צײט פון אַ נויט און מיט דער הילף פון באַראָן ווראַנגעל און גענעראַל פאַרטניאַגין האָט ער צונױפגערופען אַלע קאַווקאַזער פירשטען און זײ פאָרגעלעגט דעם פּלאַן וועגען דער ספּעציע־לער אַרמעע. אַלץ אין׳ם נאָמען פונ׳ם צאַר, עס פערשטעהט זיך, און עס האָט שוין געהאַלטען דערבײ, אַז עס זאָל צונױפגעשטעלט ווערען אַן׳־אַרמעע פון צוואַנציג טויזענד רײטער.

די צווײ העלדען מיט די מעדאַלען אויף די ברוסטען, גענעראַל ווראַנגעל און גענעראַל פאַרט־ניאַגין, האָבען פּונקט ווי באָבטשינסקי און דאָב־טשינסקי געוואָלט איבעריאָגען אײנער דעם אַנדע־רען, טומלענדיג זיך אַרום מעדאָקס׳ן. דער באַראָן האָט אַרויסגעשיקט אַ בריף קײן פּעטערבורג צום פּאָליצײ־מיניסטער באַלמאַשאָוו, אַז ער וועט זיך סטאַרען מיט אַלע מעגליכקײטען צו העלפען דעם אַדיוטאַנט סקאַווגין דורכפיהרען דעם פּלאַן וועגען „שאַפען פעראײנדונגען מיט די קאַווקאַזער שבטים", און דער גענעראַל האָט אַרויסגעשיקט אַ בריף צום קריגס־מיניסטער, אַז ער וועט אויך נישט אָפּשטײן פון קאָן און אַז ער וועט „מיט היציגער פלײסיג־קײט מיטהעלפען אין אַלץ, וואָס בעציהט זיך צו די ניצען און צום רוהם פון קיסר און פונ׳ם פאָ־טערלאַנד".

אָבער נישט אַלץ איז דאַך געגאַנגען גלאַט מיט מעדאָקס׳עס אַוואַנטורע אין קאַווקאַז. אַ פּאָר פון די דירעקטאָרען אין דער געאָרגיעווסער רע־גירונגס־קאַסע האָבען חושד געווען, אַז דער יונ־גער אָפיציר איז נישט דאָס, וואָס ער שטעלט זיך פאָר. האָבען זײ אַוועקגעשיקט אַ פּאַפּיר צום פי־נאַנץ־מיניסטער קײן פּעטערבורג וועגען די צעהן טויזענד רובעל, וואָס דער גובערנאַטאָר האָט בע־פוילען אַרויסגעבען. דער גובערנאַטאָר אַלײן האָט דאָס פּאַפּיר געדאַרפט אונטערשרײבען און אַוועק־שיקען, און אַזוי ווי ער האָט צו מעדאָקס׳ן געהאַט דעם גרעסטען צוטרויען, האָט ער איהם דערצעהלט דעם סוד.

דאַן האָט מעדאָקס אײנגעזעהען, אַז לאַנג מערציהען די געוואַגטע אַוואַנטורע וועט ער נישט קענען, האָט ער אָנגעהויבען זוכען מיטלען, ווי אַזוי זיך צו בעוואָרענען כאָטש דערווײל, איז ער אַוועק צום פּאָסטמײסטער, געצווינגען זײנע פּאַפּירען פונ׳ם מיניסטער באַלמאַשאָוו און איהם אָנגעזאָגט, אַז אַלע בריף, וואָס דער גובערנאַטאָר בעקומט פון פּעטערבורג, זאָל מען פריהער איבערגעבען איהם, דעם „צאַר׳ס שליח".

(פאָרטזעצונג מאָרגען).

ניי ער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

ניי ער פאלקסבלאט

6 זונטאג | ח ניסן תר"ץ

אפריל

זון־אויפגאנג 5.05
זון־אונטערגאנג 6.14

די גרויסע פאבאר־אפערע פאר'ן געריכט

דער פערטער טאג פון סענסאציאנעלען פראצעס

פרייטאג אין פירטען טאג פון גרויסען פאבאר פראצעס נעגען דעם מאיאר ד"ר וואלאשינאווסקי איז ארויסגערופען געווארען דער עדות מאריא קאנטשאקאווסקא, א כלה, פון בעשולדיגטען.

פאריצער: — ווי אזוי זייט איהר א כלה פון בעשולדיגטען, בעת איהר האט א מאן?

עדות: — איך פיהר א גט־פראצעס.

דאן ערקלערט דער עדות, אז וואלאשינאווסקין האט זי בעקענט אין יאהר 1924. זי האט זיך מיט איהם געזעהען יעדען חודש, ווען זי איז געקומען אויף עטליכע טעג קיין לאדז. טיילמאל איז וואלאשינאווסקי געקומען אויך קיין ווארשא, און זיי זענען געווען אין פערשידענע לאקאלען. אין יאהר 1927 זענען זיי צוזאמען ארויסגעפאהרען אויפ'ן אינזעל העל און אין צאפאט. זיי האבען דארט געלעבט זעהר בעשיידען. די פרוי בענטשקאווסקא האט זי נישט געקענט, פון בעשולדיגטען האט זי בעקומען אלס מתנה א פעלץ פאר 170 דאלאר, און א רייה קליינינקייטען.

דאן ווערט אויסגעהערט דער עדות משה קאלבערג, דער געוועזענער ארדינאנס פון מאיאר וואלאשינאווסקי.

אויף דער פראגע, צי דער עדות קען די פרוי בענטשקאווסקא, ענטפערט דער עדות, אז יא. איינמאל האט ער אפילו איבערגעטראגען א בריף פון וואלאשינאווסקין צו דער בענטשקאווסקא; לענגער קען ער איננאנצען נישט.

דער ווייטערדיגער עדות, הערש זאמעל, ביז איבער פאלגענדעס: קאלבערגן קען ער, ווייל ער איז צוזאמען מיט איהם געזעסען אין פיעטריקאווער טורמע. דארט האט קאלבערג איהם דערצעהלט, אז ער איז א ארדינאנס ביים מאיאר וואלאשינאווסקי, וועלכער האט בעפרייט יונגעלייט פון מיליטער־דינסט. דאן האט קאלבערג דערצעהלט, אז ער זיצט דערפאר, ווייל ער האט געטראגען בריף פון וואלאשינאווסקין צו בענטשקאווסקא. די בריף האט מען געכאפט, אבער ער איז א בערצייגט, אז צו קיין אויספארשונג וועט נישט קומען, ווייל מאיאר וואלאשינאווסקי האט שטארקע פלייצעס. רעמועלבען טאג איז דער עדות אוועק צום פארוטשניק נאצקי און איהם דערצעהלט וועגען דעם, וואס ער האט געהערט פון קאלבערגן; דער עדות איז שוין דאן געזעסען די נאכטע צייט צוזאמען מיט קאלבערגן.

קאלבערג האט איהם ווייטער דערצעהלט, אז ער איז געפאהרען מיט'ן מאיאר וואלאשינאווסקי קיין קאנסק, און האט דערביי פערדינט 1000 דאלאר. קאלבערג האט אויך דערצעהלט, אז וואלאשינאווסקי האט בעפרייט פון מיליטער־דינסט א זוהן פון א גרויסען פאבריקאנט.

דאן איז פארגעקומען א קאנפראנטאציע צווישען זאמעל'ן און קאלבערג'ן. קאלבערג לייקענט אין דעם אלעם, וואס עס האט געזאגט וועגען איהם זאמעל.

דער ווייטערדיגער עדות איז געווען מיראן מיערניק. אויף דער פראגע פון געריכט דערצעהלט ער, אז דעם מאיאר וואלאשינאווסקי האט ער בעקענט אין יאהר 1927 אין א באהנוואגאן. נאך א געוויסער צייט האבען זיי זיך געטראפען אין „טיוואלי" און געשלאסען א נאהענטע בעקאנטשאפט.

פאריצער: — צי האט איהר געהאט עפעס פינאנציעלע געשעפטען מיט'ן בעשולדיגטען?

עדות: — צוערשט נישט, אבער שפעטער ווען מיין פאטער איז געלעגען קראנק אין א ווארשאווער שפיטאל, האב איך געבארגט ביי איהם א געוויסע סומע געלד.

פאריצער: — פארוואס האט איך וואלאשינאווסקי גערופען „פאן מעצענאס"?

עדות: — דערפאר, ווייל איך בין א „פראזניק".

ווייטער זאגט דער עדות, אז די פרוי בענטשקאווסקא קען ער נישט, און ער איז אויך געווען ארעסטירט אין צוזאמענהאנג מיט'ן דאזיגען פראצעס.

מיט דעם האט זיך געענדיגט דער פרייטאג־דיגער טאג פון פראצעס.

נעכטען, האלב 10 אינדערפריה האט דער פאריצענדער ווידער געעפענט די געריכטס־פערהאנדלונגען און ערקלערט, אז דאס געריכט האט בעשלאסען ארויסצורופען נייע 14 עדות, צוליב דעם, וואס מ'האט די דאזיגע עדות צושטעלען אויפפאדערונגען צו קומען אין געריכט, ווערט דער פראצעס אפגעלעגט ביז מאנטאג פריה.

דער פינאנציעלער ראטגעבער ד"ר צוועי קומט דאנערשטאג קיין לאדז

(וו) אין דער לעצטער מינוט דערוויסען מיר זיך, אז דער וויזיט פון דעם פינאנציעלען ראטגעבער ד"ר צוועי אין לאדז איז ענדגילטיג בעשלאסען געווארען אויף דאנערשטאג דעם 10. ת. ח.

ד"ר צוועי וועט קומען מיט דער קאלישער באהן 10 אזייגער אינדערפריה.

אין דעם קבלת־פנים קאמיטעט, וואס וועט ערווארטען דעם ה' ד"ר צוועי וועלען אריין פארשטעהער פון די לאדזשער ווירטשאפטליכע קרייזען, ווי אויך פון דער לאדזשער אדמיניסטראציע.

ווי מיר דערוויסען זיך וועלען די ווירטשאפטליכע קרייזען פארשטעלען פאר פינאנציעלען ראט־געבער די שווערע לאגע פון דער לאדזשער אינדוסטריע און זיי וועלען איהם בעטען, אז ער זאל מיטווירקען ביי די אונטערהאנדלונגען צו בעקומען אויסלענדישע הלוואה פאר לאדז.

ה' ד"ר צוועי וועט בלייבען אין לאדז 2 טעג.

„קארל ט. בוהלע" בעקומען א „באדזור"

טעגליכע כראניק פון האנדעלס־געריכט

(י) דאס האנדעלס־געריכט האט נעכטען בעטראכט די ביטע פון דער אקציען־געזעלשאפט „קארל ט. בוהלע" וועגען פראלאנגירען איהר די צאהלונגען. די פירמע בעזיצט: א בוימוואל־שפינערייי, וועבערייי, פארבערייי, דרוקערייי און עטליכע געהילפס־אפטיילונגען. די פירמע עקזיסטירט זייט דעם יאהר 1897.

די סיבה פון די צאהלונגס־שוועריגקייטען, זוי די פירמע ווייזט אן, איז דער אלגעמיינער ווירטשאפטליכער קריזיס. פריהער האט די פירמע בעשעפטיגט 2000 ארבייטער, איצט נאר 1500. דער חודשליכער אומזאץ האט פריהער בעטראגען 2 מיליאן 200 טויזענד זל., איצט — 1 מיליאן 200 טויזענד זל. צו דעם איז נאך צוגעקומען די גרויסע צאהל קונדישע פראטעסטען. דער בילאנס פון דער פירמע אויפ'ן 31. יאנואר בעטרעפט 13,563,767 זל. דער עודף פון אקטיוו איבערן פאסיוו 873,473 זלאטים.

ביי א גענויעם אנאליז פון פערמעגענס־צושטאנד פון דער פירמע האבען די עקספערטען אנגעוויזען, אז די הוכות בעטרעפען 9.208,025 זל. און האבען די דעקונג אין אלגעמיינעם פערמעגען פון דער פירמע.

דאס געריכט האט בעשלאסען נאכצוקומען די ביטע פון דער פירמע און פראלאנגירען איהר די צאהלונגען אויף 3 חדשים. אלס געריכטס־אויפזעהער זענען בעשטימט געווארען די אדוואקאטען סטאניסלאוו פאזלאווסקי, אלפרעד פירינג און דיר־רעקטאר קאשעווסקי. אלס ריכטער־קאמיסאר — דער האנדעלס־ריכטער עדווארד קאביאצקי.

צום האנדעלס־געריכט האט זיך נעכטען געווענדעט די פירמע „ש. פרידלענדער", אלעקסאנדראווסקא 111, וועגען פראלאנגירען איהר די צאהלונגען. די פירמע בעזיצט א וועבעריי, אפרעטור, און פארבעריי און ארבייט אויס בוימוואל און האלב־וואלענע סחורות. דער לאגער פון דער פירמע געפינט זיך אויף פיעטריקאווער 49. פרידלענדער מאטיווירט זיין ביטע מיט דעם אלגעמיינעם קריזיס, און דער גרויסער צאהל פראטעסטען. דער בילאנס אויפ'ן 1, אפריל 1930 בעטרעפט 821 טויזענד זל.

נעכטען איז אויך אנגעקומען א ביטע וועגען פראלאנגאציע פון דער פירמע י. ראזענבלום, פיעטריקאווער 19. די פירמע מאטיווירט איהר ביטע דער־מיט, וואס זי האט לעצטענס געמוזט אויסקויפען פאר 181 טויזענד זלאטים פראטעסטען.

די מעשה איז נישט גראטיק!

זי טענה'ט אז זי האט נישט דער'הרג'עט איהר פאטער, און דאס געריכט פערמשפט זי פארט

אויף דער בעשולדיגונגס־באנק אין לאדזשער קרייז־געריכט איז געזעסען די אנדאבערין פון הויז אויף זאכארניא 22 — וולאריסלאווא מיקולסקא, אנ'אקושערקע, בעשולדיגט, אין דעם, אז דעם 18. מערץ 1929 האט זי דערשאסען איהר פאטער איגנאצי בארטעאק.

אין בעשולדיגונגס־אקט ווערט דערצעהלט, אז נאכ'ן מארד האט די מיקולסקא מיטגעטיילט דער פאנאטאווער פאליצייי, אז דער פאטער איהרער איז בעגאנגען זעלבסטמארד. ווען די פאליצייי האט אבער, נאך דער אויספארשונג, פעסטגעשטעלט דעם מארד — איז די מיקולסקא ענטלאפען קיין ארגענטינא. דער פאליציי־אגענט, וועלכער איז ארויסגעשיקט געווארען נאך איהר, און זי געטראפען ארעסטירען, איז געבליבען מיט איהר און בונעאס־איירעס, אלס איהר געליבטער. די אויספארשונגס־מאכט האט ארויסגעשיקט נאך איהר אנדערע צוויי פאליציי־אגענטען, וועלכע האבען זי מיט א פאר חדשים צוריק געבראכט קיין לאדז, וואו זי איז פרייטאג געשטאנען פאר'ן געריכט.

די בעשולדיגטע איז זיך נישט מודה אין דעם פערברעכען. זי ערקלערט, אז אין הויז, וואו זי האט געוואוינט, און וואו איהר פאטער איז געווען וועכטער (זאכארניא 22) האבען דעמאלט געוואוינט פערשידענע פינסטערע עלעמענטען; דער פאטער האט געוואוסט פון א סך זאכען, און די פינסטערע פערשוינען האבען איהם צוליב דעם געוואלט אראפרוימען. אויף א פערהויילונג ביי איינעם, א געוויסען שימאנסקי האט זי אונטערהערט א געשפרעך אז מען הארף דעם אלטען בארטשאק (איהר פאטער) דער'הרג'ענען. זי האט איהם געוואלט זואר־רענען און איהם נענאנגען זוכען. געפונען האט זי איהם א טויט־שיכור'ען און איהם פארגעלעגט באלד אויסצושלאפען... אין דעם איז נעפאלען א שאס און דער אלטער איז אוועקגעפאלען א טויט־פערוואונדעטער. ווען זי האט געוואלט מעלדען דער פאליצייי דעם אמת, האט די קאמפאניע איהר גע־דראהט מיט'ן טויט. צו ענטלויפען האט זי צוגע־רעדט דער פאליציי־אגענט קווינטקעוויטש, וועלכער האט איהר ערקלערט, אז ער איז שטערבליך פער־ליבט אין איהר און וועט מיט איהר ענטלויפען.

אין בונעאס־איירעס האט אבער קווינטקעוויטש זיך אנגעהויבען בענעהן מיט איהר זעהר ברוטאל און זי איז פון איהם ענטלאפען אין א קלויסטער. ער האט געמאכט פאלשע פאפירען, אין וועלכע זי איז געווען פערשריבען אלס זיין פרוי, און ער האט זי פונ'ם קלויסטער ארויסגעפאדערט. ער האט זי געמאטערט ביז עס זענען פון לאדז געקומען די פאליציי־אגענטען, און דאן איז קווינטקעוויטש ערגעץ נעלם געווארען.

עס ווערען דאן אויסגעהערט א רייה עדות, וועלכע זענען נישט גינסטיג פאר דער בעשולדיגטער.

אנ'אינטערעסאנטען פרט טראגט אריין דאס עדות־זאגען פון דער מיקולסקא'ס 70־יעהריגער מוטער.

די מוטער דערצעהלט, אז די בעשולדיגטע איז זעהר א גוטע טאכטער, האט שטענדיג געזארגט און מיטגעהאלפען די עלטערען. דער פאטער, איז געווען א שיכור, און אנטיסעמיט, אבער. אז די טאכטער זאל איהם האבען דערשאסען איז אוממעגליך, ווייל די טאכטער האט נאך פון פאר דער מלחמה פאראליזירט צוויי פינגער, דעם אנדזייגונגס־און מיטעל־פינגער, פון דער רעכטער האנד. די דאזיגע ערקלערונג רופט ארויס א סענסאציע. דער פאריצער רופט ארויס די בעשולדיגטע צום טיש און הייסט בעווייזען די רעכטע האנד.

נאך דער בעשולדיגונגס־רעדע פונ'ם פראקוראר און די פערטיידיגונגס־רעדעס פון די אדוואקאטען פיאטר קאהן און קאפילינסקי, האט דאס געריכט פערורטיילט די אנגעקלאגטע אויף 6 יאהר טורמע. עס ווערט איהר פערעכענט דער פערזענליכער ארעסט און א דריטעל פון דער שטראף ווערט אמנעסטירט, לויט דער אמנעסטיע.

טרינקט נור כשר'ען וויין „בארווין" מעבדיל בארנשטיין'ס

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראנקהייטען.
ספעציעל פאר לונגען־ און הארץ־קראנקהייטען
געשטערע לונגען און קינסטליכע בערג־זון
נאכמיטאג פון 3—5 נאכמ.

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאנא 25, טעל. 126-87
ספעציעל ארצט פאר הויט־ און וועגערישע קראנקהייטען, מענער־שוועכע, אלע ארי־ אנאליזען, בעהאנדלונג מיט קווארץ־שטראהלען
נאכמיטאג פון 5—9 און פון 2—8 נ.מ.

אונטערשטיצונג פאר ארבייטסלאזע

(מ) דעם 31. מערץ האט מען אנגעהויבען ארויסצוגעבען די מלוכה'שע אונטערשטיצונג פאר ארבייטסלאזע פאר חודש מערץ 1930.

די אויסצאהלונג פון דער אונטערשטיצונג קומט פאר פאר ארבייטסלאזע, וועלכע זענען פעררעגיסטרירט אין דער ערשטער אפטיילונג פון מלוכה'שען ארבייטס־פערמיטלונגס־אמט (פ.ז.פ.פ.) אין לאקאל פיעטריקאווער 212. פאר די ארבייטסלאזע, וועלכע זענען רעגיסטרירט אין דער צווייטער אפטיילונג פ.ז.פ.פ. אויף פיעטריקאווער 273, פון 10 ביז 2 א זייגער נאכמיטאג, אין פאלגענדער ארדנונג:

מארגען, מאנטאג, דעם 7. אפריל — M

דינסטאג, דעם 8. אפריל — N O

מיטוואך, דעם 9. אפריל — P R

דאנערשטאג, דעם 10. אפריל — S

פרייטאג, דעם 11. אפריל — T U

שבת, דעם 12. אפריל — W Z Ż

די ארבייטסלאזע, וועלכע קומען נאך אונטערשטיצונג, דארפען ביי זיך האבען א פערזענליכען דאקומענט און לעגיטימאציע פון פ.ז.פ.פ.

פיער־יעהריגע פערד

פאר א קאנטראלע

(מ) דאס מיליטערישע ביורא ביים מאגיסטראט אין דערמיט מודיע די אינהאבער פון פערד, אז דעם 14. אפריל וועט אויף האלערס־פלאץ פארקומען א קאנטראל פון 4־יעהריגע און עלטערע פערד.

טרינקט נור כשר'ען וויין „בארווין" מעבדיל בארנשטיין'ס

מעהל בלייבט אין פרייז

(מ) אויף דער לעצטער זיצונג פונ'ם מאגיסטראט (קאמיס'ע צו בעשטימען פרייזען) איז בעשטימט געווארען נישט צו ענדערן די פרייזען אויף מעהל.

דאס פאר־חגא־שיסען איז שטרענג פערבאטען

די שטעטישע סטאראסטווע האט ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג, לויט וועלכער עס ווערט שטרענג פערבאטען די געוועלבער און אפטייק־סקלאדעס צו פערקויפען שיס־מאטעריאלען אויף די ערב־חגא־סאלוטען. די שולדיגע סיי אין פערקויפען די שיס־מאטעריאלען, סיי אין קויפען און שיסען, וועלען שטרענג בעשטראפט ווערען. די פאליציי האט א חוץ דעם נאך בעקומען א פעראָרדנונג אדורכצופיהרען אין די געהעריגע געוועלבער קאנטראלען צי עס געפינען זיך נישט דארט קיין שיס־מאטעריאלען.

דער מאגיסטראט

וועט קאנטראלירען די לוקסוס־וואוינונגען

(ב) בעת'ן בעשטימען שטייערן פאר לוקסוס־וואוינונגען זענען געמאכט געווארען פיל פעהלערן מצד דאקטוירים, אדוואקאטען און אנדערע פערזאנען פון פרייע פאכען, וועלכע מעגען לויט'ן פאר־שריפט, האבען גרעסערע וואוינונגען אויף ווארט־צימערן, קאבינעטען א. ד. ג. די דאזיגע פעהלערן וועלען דורכ'ן מאגיסטראט קארעגירט ווערען.

פון רויטען קרייז

היינט, זונטאג 3 א זייגער בייטאג, וועט אין לאקאל פון רויטען קרייץ פארקומען די זיצונג פון קרייז־קאמיטעט פון רויטען קרייץ. נאך דער זיצונג וועט זיך אנהויבען די אלגעמיינע פערזאמלונג פון רויטען קרייץ פון לאדזער קרייז.

זעלבסטמארד

אויף נאווראט נומער 1 האט געפרובט בע־גיהן זעלבסטמארד דער ארבייטסלאזער אנטאני

אליין איז ער אנ'אנזעצער

און זיין יפת תואר זעצט ער אן מיט גאלד און ברילאנטען...

(ב) אין איינעם פון די היגע קינאס איז פאר־בעקומען א פאל, וועלכער איז זעהר כאראקטעריס־טיש פאר די היינטיגע בעדינגונגען.

פארן אנהויב פון סעאנס איז אין קינא אריינ־געקומען מיט זיין פרוי א געוויסער ה' טר. א מיט־אינהאבער פון אנ'אקציען־געזעלשאפט, וועלכע האט זיך ערשט נישט לאנג געווענדעט צום האנדעלס־געריכט וועגען א „נאדזור".

פרוי טר. איז געווען אנגעטאן לויט דער לעצטער מאדע, און פשוט געווען בעהאנגען מיט ברילאנטען. ווען ה' טר. מיט זיין פרוי האבען פארנומען זייערע פלעצער, האבען זיך אין עטלי־כע פונקטען פון זאל אויפגעשטעלט עטליכע הערן און אנגעהויבען שרייען צו ה' טר.: ה' ביט אונז אפ אונזער געלד... „אינז צאהלט איהר נישט, און די פרוי ציהרט איהר מיט פערל און ברילאנטען"... ווען די געשרייען זענען געווארען, וואס אמאל העכער, האט ה' טר. מיט זיין פרוי רעזיגנירט פון דער קינא־פארשטעלונג, און פערלאזט דעם זאל.

די קויל יאגט איהם נאך,

ווען ער ענטלויפט פון די פאליציאנטען

פאר'ן קרייז־געריכט האט זיך געכטען אפגע־שפילט פאלגענדע טראגישער פאל.

אין אפעלאציאנס־געריכט איז בעהאנדעלט געווארען דער פראצעס געגען א געוויסען סטעפאן נאוויצקי, וועלכער איז אין דער ערשטער אינסטאנץ פאר עפעס א גנבה, פערמשפט געווארען אויף 2 און א האלב יאהר טורמע.

דאס אפעלאציאנס־געריכט האט דעם פסק־דין פון דער ערשטער אינסטאנץ בעשטעטיגט און דער בעשולדיגטער נאוויצקי איז אונטער אנ'עסקארט פון פאליציאנטען ארום 3 א זייגער בייטאג, ארויס־געפיהרט געווארען פונ'ם געריכטס־בנין צו דער טורמע־קארעטקע.

אין א געוויסען מאמענט האט דער ארעסטיר־טער אפגעשטויסען פון זיך די פאליציאנטען און זיך גענומען לויפען דורך דער קארולא־גאס צו דער פיעטרקאווער. די פאליציאנטען האבען זיך געלאזט לויפען נאך איהם, און ווען דער ארעס־טאנט האט נאך עטליכע אויפפאדערונגען ער זאל שטעהן בלייבען — נישט געפאלגט — האט איינער פון די פאליציאנטען אויסגעשאסען און דעם ענט־לויפענדען פערוואונדעט. מיט דער טורמע קארעט־קע האט מען דעם פערוואונדעטען אפגעפיהרט אין מיליטערישען שפיטאל, וואו מען האט איהם בעלט א־ויסגענומען די קויל, זיין צושטאנד איז א גע־פעהרליכער.

ל״א דובים ולא יער...

נישט אזא מענש איז דא, נישט אזא אדרעס איז פארהאן,

און דאך האט די קראנקען־קאסע צו טון

אויף דער בעשולדיגונגס־באנק אין קרייז־געריכט זענען געכטען געזעסען דער 44־יעהריגער יוזעף זיוניארסקי, 18 יעהריגע רעגינא קאזאלטשיק, 41־יעהריגע סטאניסלאוא קאזאלטשיק, 25־יעהרי־גער קאזימיערזש סקשיפטשינסקי און 32־יעהרי־גער אנטאני בארטאש.

אין בעשולדיגונגס־אקט ווערט דערצעהלט וועגען פאלגענדען אינטערעסאנטען שווינדעל:

דעם 1־טען יולי 1929 האבען זיך אין דער 7־טער סאניטאר־אפטיילונג געכאלדען מיט א פער־זיכערונגס־ביכעל פון דער קראנקער־קאסע אויפ'ן נאמען פון א געוויסען יוזעף זישנעווסקי, בראטניא 23, עפעס צוויי פערשוין, וועלכע האבען זיך אנגע־געבען אלס קרובים, און געבעטען פאלד ארויסגע־בען א טויט־שיין אויפ'ן נאמען פון דעם אויבענ־דערמאהנטען ווישניעזסקי. דער לייטער פון דער סאניטאר־אפטיילונג האט געבעטען א גענויערע צייגניש פון דעם דאקטאר. די „קרובים" האבען אבער ערקלערט, אז דער דאקטאר פון דער קראנ־קען־קאסע איז אויף מיליטער־איבונגען און אנ־אנדערע איז שווער צו בעקומען, פון דעם טויטען קערפער הויבט מען, צוליב די הייסע טעג אן צו שפירען, בעטען זיי דעריבער פריהער די ערלויבע־ניש פון דער סאניטארער־אפטיילונג, ברי דעם פר־מען צו בעגראבען, און נאכדעם וועלען זיי אויספילען די נויטיגע פארמאליטעטען.

די בעאמטין אין קראנקען־קאסע האט אכטונג געלעגט דערויף, וואס דער געזאגענער פערזיכער־טער און א צט געשטארבענער ווישניעזסקי איז פער־זיכערט געווארען דעם 10. אקטאבער און שוין פונ'ם 15־טען אקטאבער אן האט ער אהן אויפ־הער בעקומען אונטערשטיצונג. זי האט איבערגע־געבען דעם ענין איהר שעף און מען האט ארויס־געפיהרט אנ'אויספארשונג. — עס האט זיך ארויס־געוויזען, אז א.א. פערואן — עקזיסטירט גארנישט, אז דער אדרעס — בראטניא 23 — איז א פוסטער פלאץ, אז די פירמע, וואו זישניעווסקי האט געזאלט ארבייטען עקזיסטירט אויך נישט, און אויף דעם אנגעגעבענעם אדרעס קילינסקא גאס 151 וואוינט א געוויסער יוזעף זיוניארסקי, וועלכער האט טאקע דעם שווינדעל אנגעפירט. דאס האט ער פערזי־כערט דעם אויסגעטראכטען ווישניעזסקי, זיך גע־היילט אויף דעם ביכעלע פון דעם נישט־עקזיסטי־רענדען פערזיכערטען, נאכדעם גענומען אונטער־שטיצונג און ענדליך אהם „טויט געמאכט", כדי ארויסצובעקומען „פאגושעבאווע". אין די דאזיגע מעשים טובים האבען אהם מיטגעהאלפען זיין נישט־געזעצליכע פרוי און טאכטער סטאניסלאווא און רעגינא קאזאלטשיק, קאזימיערזש סקיפטשינסקי און אנטאני בארטאש.

נאכדעם ווי די צוויי „קרובים" — ווי עס האט זיך שפעטער ארויסגעוויזען — קאזימיערזש סקיפ־טשינסקי און אנטאני בארטאש, האבען בעקומען די נויטיגע פאפירען און טויט־שיינען אויפ'ן נא־מען פון ווישניעזסקין — האבען זיי זיך געשענקען און קראנקען־קאסע נאך קבורה־געלד.

דאס געריכט האט פער'משפט זיוניארסקין אויף א יאהר מיט 3 חדשים טורמע, ביידע פרויען קאזאלטשיק צו 6 חדשים טורמע, און די צוויי יונגעלייט — צו דריי חדשים טורמע.

די פרויען קאזאלטשיק און אנטאני בארטאש האט דאס געריכט אפגעלעגט די שטראף אויף 3 יאהר.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאז.

גאסטראלן פון די אמעריק. סטארס **אנא און היימאן יאקובאוויטש**

היינט, זונטאג, דעם 6 טען, 9 אווענד־פריליכע קאמישע אפערעטע

מיט 20 נומערן געזאנג / הומאר / געזאנג / טענץ

דער רבי האט געהייסען פרייליך זיין

אין 3 אקטן מיט פראלאג פון ה. יאקובאוויטש. ראל „מאנקע"־אנא יאקובאוויטש.

מאנטאג, דעם 7־טען, 9 אין אווענד פאפולערע פארשטעלונג פון 1 ביז 2.50

אנא יאקובאוויטש אין איהר בעליבטע פיעסע

די מאמע פון דער וועלט

אין 4 אקטן מיט געזאנג פון זאלאטארעווסקי. —

ראלען: „מרים"־אנא יאקובאוויטש; „דעווי"־היימאן יאקובאוויטש.

אלע פיעסען רעזשיסירט פון היימאן יאקובאוויטש.

ס'נעהמט אנטייל (לויט א.ב.) פרויען: בעזמאן, מאכאראווסקא, נערה, פאדערמאן. מענער: אריעל, אייזע בערג, באלבירסקי, האמבורגער, מאכאראווסקי, נייהויז, פאלאנסקי, ראקאוו.

מוזיקאלישער לייטער: ל. זעלמאן. בילעטען ביי דער קאסע פון טעאטער.

אין פארבערייטונג דער שלאגער פון אפערעטען „די אמעריקאנער חתונה"

אנאנס!

מיטוואך, ד. 16. אפריל (2. טאג חול־המועד פסח), 9 אין אווענד

א פייערליכע פארשטעלונג **וואלף נייהויז**

לכבוד דעם 20־יעהריגן יובילעאום פון סופליאר

בעטייליגט זיך אין די ייטערדיגע אגאנסען.

די ריכטיגע און פאסענדע משקה

צו ארבע כוסות און אויף גאנץ פסח

איז ווין און מעה

בורי

כשר לברכת הגפן

צו פערשידענע פרייזען

„באָרווין"

מענדל בארנשטיין

לאדז נאוואמיעסקא 30

טעלעפאן 58=210

היט אייך פאר פאלסיפיקאטען!

אזוי איז שוין אונז בעשערט!

מען וועט זומער האלטען אין איין אקערען די גאסען!

(ב) כדי אויסצומיידען דאס, וואס געשעהט יעדעס יאהר זומער־צייט, ווען די גאסען פון שטאט ווערען אויסגעגראבען, בעזונדער דורך די קאנא־ליזאציע־ארבייטען, דאן דורך דער עלעקטראווניע, דאן דורך דער גאזאווניע, טעלעפאנען און דורך אנדערע אינסטיטוציעס איז אין דער שטעטישער סטאראסטווע פארגעקומען א קאנפערענץ מיט די פעראינטערעסירטע צדדים.

אין דער קאנפערענץ האבען אנטייל גענומען פארשטעהער פון מאגיסטראט, פון דער טראמוואי־געזעלשאפט, עלעקטראווניע, טעלעפאן־געזעלשאפט, גאזאווניע און הויז־בעזיצער־פעראיינען.

דער שטאטישער סטאראסטא האט געפאדערט די קאנפערענץ און אנגעוויזען, אז די דערמאהנטע אינסטיטוציעס דארפען זיך פערשטענדיגען, כדי די לאדזער גאסען זאלען נישט זיין אויפגעגראבען דעם גאנצען זומער. צוליב דעם וואס פיל קאנאליזירטע גאסען ווצלען היי־יאהר בעקומען נייע ברוקען, האט דער סטאראסטא אנגעוויזען, אז די הויזבעזי־צער דארפען זייערע הייזער פעראייניגען צו דער קאנאליזאציע־נעץ.

די פארשטעהער פון די הויזבעזיצער האבען דערויף ערקלעהרט, אז צוליב'ן איצטיגען קריזיס וועלען זיי נישט קענען דאס אויספיהרען, יעדענ־פאלס זענען זיי נישט פעראנטווארטליך פאר'ן צו־שטאנד פון די טראטוארען נאך די דאזיגע ארבי־טען.

דער פארשטעהער פון מאגיסטראט האט גע־ענטפערט, אז די טראטוארען וועט ברענגען אין ארדנונג דער מאגיסטראט, און צו דעם צוועק האט ער שוין איינגעקויפט 50 טויזענד טראטואר־פליטעס ס'איז בעשלאסען געווארען די ארבייטען זאל גע־פיהרט ווערען אויף פאלגענדען אופן: צוערשט וועט ארבייטען די גאזאווניע, דאן די טראמוואיען, דאן די קאנאליזאציע־ארבייטען און לסוף די טע־לעפאנען און עלעקטראווניע.

די עליה קיין ארץ־ישראל איז די זומער־חדשים

די ציוניסטישע עקזעקוטיווע אין ארץ־ישראל האט געמאלדען דעם צענטראלען א־ראמט אין פוילען, אז עס זענען ארויסגעשיקט געווארען פאר פוילען 415 סערטיפיקאטען א קאנטא פון די סער־טיפיקאטען, וואס דארפען דערהאלטען ווערען אין פערלויף פון דער צייט אפריל — אקטאבער ר. י.

די ארויסגעשיקטע 415 סערטיפיקאטען זענען בעשטימט אויסשליסליך פאר מיטגלידער פון — „החלוץ"־ארגאניזאציעס און פאר קרובים, וועלכע האבען בעקומען המלצות פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע אין ארץ־ישראל.

די ביטען פון עולים, וועלכע געהערען נישט צו די 2 אויבענדערמאהנטע קאטעגאריעס וועלען דורך דעם ארץ־ישראל־אמט בעטראכט ווערען דאן, ווען עס זעט ענדגילטיג פעסטגעשטעלט ווערען די אלגעמיינע צאהל סערטיפיקאטען, וועלכע וועלען בעש־טימט ווערען פאר פוילען פאר דער צייט אפריל— אקטאבער און עס וועט בעשטימט ווערען די צאהל סערטיפיקאטען פאר דער ראוינער קאטעגאריע עולים. די גענויע ידיעות וועגען דעם איז צו ער־ווארטען אין חודש מאי.

אויף ווייטערפיהרען די עולים אויף די אויבענדערמאהנטע 415 סערטיפיקאטען קומען אין בעטראכט די שיפען פון טריעסט דעם 8 מאי און פון קאנסטאנצא דעם 24 מאי.

די ווייטערדיגע שיפען געהען אפ פון טריעסט דעם 19 יוני, פון קאנסטאנצא דעם 11 יולי.

פארלעזונג וועגען שטשורעס

(מ) היינט, זונטאג, 12 א זייגער בייטאג, קומט פאר אנ'אומזיסע פארלעזונג פון אינזש. יאן בלאטשקאווסקי אין שטעטישען קינא (רוג וואדני רינעק און ראקיצינער) אויף דער טעמא: „מיט וואס פאר א געפאהר עס דראהט אונז די שטשורעס".

נעלם געווארען א 15-יאהריג מיידעל

די פאליציי־מאכט זוכט שוין עטליכע טעג ארום די 15־יעהריגע העלענע קאזשוראווסקא, (בעזשעשקא 15) וועלכע איז אויף א געהיימניש־פולען אופן פערפאלען געווארען. דעם 1 אפריל איז דאס מעדעל ארויס פון דער היים און מעהר נישט צוריקגעקומען.

עס איז פארהאן א חשד אז זי איז אריינגע־פאלען אין די הענט פון פרויען־הענדלער.

מ'האט געקאנט מאכען א לעבן

נאר מען לאזט נישט, צו אלדע רוחות

(ב) אויף דער בעשולדיגונגס־באנק אין קרייז־געריכט זענען געזעסען עדמונד מאוש, און יע־זשערסקי, אדאם וואיצעכאווסקי און סטאניסלאוו מאטילסקי, בעשולדיגט אין פערשפרייטען פאלשע 1 און 2 זלאטע באנקנאטען.

דאס געריכט האט פערמשפט יעזשעווסקין אויף 2 און האלב יאהר טורמע, וואיצעכאווסקין אויף 2 יאהר מאטילסקין אויף 6 חדשים, און מאו־שען צוליב מאנגעל אין בעווייזען פרייגעשפראכען.

ווען נישט די מארינארקע

וואלט מען אפשר די גנבים נישט געכאפט

אין דער קאסע פון דער ראדאמסקער באהן־סטאציע האבען זיך אריינגעכאפט קאסע־איינברעכער און זיך גענומען צו דער ארבייט... זיי זענען אבער דורך עפעס געשטערט געווארען און ענטלאפען, איבערלאזענדיג די קאסע נאר אין דער העלפט אויפגעעפענט, צוזאמען מיט אלע גנב'ישע מכשירים און עפעס א מארינארקע.

לויט דער איבערגעלאזטער מארינארקע האט זיך דער פאליציי איינגעגעבען צו קומען אויף די שפורען פון די פערברעכער און זיי צו ארעסטירען. די רעזולטאטען פון דער אויספארשונג ווערען אבער נאך געהאלטען בסוד.

א מענש־חיה

ביי פערמאכטע טירען האט דאס געריכט בע־האנדעלט דעם פראצעס געגען א געוויסען בער־טאשעק (ראקיצינער 11), וועלכער איז געווען בע־שולדיגט אין צווינגען זיין 12־יעהריגע טאכטער צו געשלעכטליכע בעציהונגען מיט איהם.

דאס געריכט האט פערמשפט בארטאשעקן אויף א יאהר תפיסה.

Dr. med.

B. Robinzon

אינערליכע און קינדער־קראנקהייטען

פעטריקאווער 10, טעל. 31-86

נעמט אן פון 8 – 9½ פריה און פון 3 – 4½ נאכמ.

אפטייק-דיזשורען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: עפשטיין, פיעטריקאווער 225; בארטאשעוו־סקי, פיעטריקאווער 95; ראזענבלום, ציגעל נאם 12; נארפיין, וואסכאדניא 54; קאפראזסקי גאווא־מיעסקא 15.

פארענדיגט דער שטרייק

פון די קאטאן-ארבייטער

(2) דער שטרייק פון די קאטאן־ארבייטער וועלכער דויערט שוין א לאנגע צייט איז פאקטיש שוין ליקווידירט געווארען, ס'האנדעלט זיך איצט נאר וועגען אונטערשרייבען דעם אפמאך מיט די אינדוסטריעלער. דער דאזיגער אפמאך זאל אונ־טערגעשריבען ווערען ביז מיטוואך פריה, און דאן וועלען די ארבייטער צוטרעטען צו דער ארבייט.

ר' יעקב משלם!...

טאמער געדענקט מען ניט, דערמאהנט מען

(2) אין הורש אפריל דארף מען צאהלען פאלגענדע שטייערן: ערשטע ראטע פון מלוכה־שען גרונט־שטייער אויפ'ן יאהר 1930; ביז'ן 15־טען אפריל אומזאץ־שטייער פון חודש מערץ פאר האנ־דעלס־אונטערנעהמונגען פון דער ערשטער און צווייטער קאטעגאריע, און אינדוס־רי־אונטערנעהמונ־גען פון דער ערשטער ביז דער פינפטער קאטעגא־ריע מאס פיהרען האנדעלס־ביכער; ביז'ן 15 אפריל אומזאץ־שטייער פאר'ן יאהר 1929 פאר אלע אי־פערינע אונטערנעהמונגען; ביז'ן 1 מאי א העלפט פון הכנסה־שטייער.

„פארשמעלט" שמעלער'ן אויף דריי טויזענד זלאטעס

(א) נעכטען ביינאכט האבען זיך גנבים אריינגעקומען אין פאבריקס-לאגער פון ערנסט שמעלצער, קילינסקיעגא 152, און האבען ארויס־גע'גנב'עט פארשידענע סחורות אויף א סומע פון 3000 זלאטעס.

די גנבה האט מען בעמערקט ערשט אין דער פריה, ס'איז אלארמירט געווארען די אויספאר־שונגס-פאליציי, וועלכע פיהרט אן אויספארשונג.

פאר באר געלד

צוליב דער דרינגענדער רעדוצירונג פון אונזער לאגער, פארקויפען מיר פערשיד.

מעבעל

אונטער דעם זעלבסט-קאסטענפרייז

S. SALOMONOWICZ i S-ka

Narutowicza 13, tel. 137-60

פארזיכטיג מיט פרייזען!

(וו) די אדמיניסטראטיווע מאכט האט ארויס־געשיקט אין שטאט ספעציעלע פליה-אפטיילונגען, כדי צו פארמיידען ליכווע-פרייזען אויף ארטיקלען פון ערשטען געברויך אין די פאר יום-טוב-טעג.

א בריף אין רעדאקציע

ג. ה' רעדאקטאר.

אין שייכות מיט דער נאטיץ אין אייער חשובער צייטונג פון 18|3 ה. י. בנוגע א קאנפליקט מצד דעם אימפארטער פון ליטוויש׳ן און פינסקער מצות: ה' יאבלאנסקי און דער טרעגער-סטאציע פולנאצנע-וואכאדניע, ביים אפלאדען מצות, בעטען מיר אייך אפצודרוקען פאלגענדעס, פארוואס מיר דאנקען און פאראויס:

נאכדעם ווי דער פעראיין האט אויף דער אויפפאדערונג פון ה' יאבלאנסקי אויסגעפארשט דעם גאנצען ענין, איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז דער קאנפליקט איז ענטשטאנען צוליב א מיס־פערשטענדניש, און אז די פירמע יאבלאנסקי האט איהם נישט פראוואצירט.

די פערזאנען, וואס האבען געבראכט די נישט־ריכטיגע ידיעות, האבען עס געטון אויף אייגענער פעראנטווארטליכקייט.

דער פעראיין האט דעריבער געהאלטען פאר נויטיג צו מאכען א פארוואורף די מיטגלידער, וואס האבען דעם ה' יאבלאנסקי פערשאפט אונ־אנגענעמליכקייט.

מיט אכטונג

פראפעסיאנעלער פעראיין פון טראנספארט-ארבייטער אין לאדז לאגעווניצקא 4

לאדזער קאמעראל-טעאטער „ארט" אל. 1. מאי 2 פריהער ענגעל. זאל

ליטעראר. לייטער: משה בראדערזאן. דירעקטאר: יוסף סטרוגאטש. קאמפאזיטאר: דוד ביינעלמאן

היינט, זונטאג, דעם 6-טען אפריל ד. י. 2 פארשטעלונגען: אנהויב 7.45 און 10 אוונט פון 1—3 זל. ס'ווערט געשפילט

„גאלד און זילבער" / 16 שלאגער־נומערן 16

פראגראם: 1) קום ליבקע מאנצען, 2) באגעגעניש, 3) נאכט-שאטענס, 4) יודיש־יגריש, 5) ארג-באם, 6) הער מיין שיין מיידעלע, 7) על נהרות בבל, 8) נאכ'ן משפלגנס. 9) זיין הויקער, 10) עצה'לע, 11) מענש-מאשין, 12) מאנטלאג, 13) קוים מיט צרות, 14) שפאגיש, 15) משה'לע, 16) תי-נעריבם.

קאנפראנסיער: נ. רייכענבערג. גארדעראבע נישט פערפליכטענד.

בילעטען צו בעקומען יעדען טאג פון 11—1 מיטאג און פון 5 נאכמ. בא דער קאסע פון טעאטער.

לאדזער ראדיא-סטאציע

היינטיגער פראגראם

11.58 — צייט־סיגנאל פון ווארשאוער אסטראנאמישער אבסערוואטאריע, הייגאל פון דעם מאריאצקער טורעם אין קראקע, און מעטעראלאגישער קאמוניקאט.

12, — 14 — 16 — מוזיקאלישער פרימארגען פון ווארשאווער פילהארמאניע.

15,20 — 17 — „וועגען די נאגעגווערטיגע העלדען" פון פעליקס בירדעצקי.

17,20 — היסטארישער פארטראג.

17,40 — רעפרעזענטאציע־קאנצערט פון דעם פאליציי־ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון י. שיעלסקי.

19 — גראמאפאן־פליטען.

19,58 — 20 — צייט־סיגנאל.

20 — ליטעראר'שער פאר מינוט: „דער נאַ־גנב'עטער בריף".

20.15 — פאפולערער קאנצערט.

21,45 — טראנסמיסיע פון פאזען.

22,15 — קאמוניקאטען.

22,25 — די לעצטע כוואליע, רעד. י. פיאט־ראווסקי.

22.35 — קאמוניקאטען פון פא"ט.

23 — טאנץ־מוזיק פון „אאזע".

זענדונגען קיין חיפה און יפו

(וו) די פוילישע באהנען האבען ווידער אנ־געהויבען אנצונעמען זענדונגען קיין חיפה און יפו.

פון די טעאטערן

אין יודישען טעאטער אין פילהארמאניע — „דער רבי האט געהייסען פריילעך זיין".

אין „ארט": — היינט צום לעצטען מאל גלענצענדער געמישטער פראגראם „גאלד און זיל־בער". צוויי פארשטעלונגען — 8 און 10 אין אוונט.

אין „הזמיר": — „די גאלדגרעבער".

אין פוילישען שטעטישען טעאטער: — פרי־מאג — „דער בראווער זעלנער שוויק". אין אוונט — „וואנדערבארע אנגערונגען פון סאלדאטען שוויק".

אין טעאטער פאפולארני: — גאסטראלען פון דער ווארשאווער אפערע. בייטאג — „האלקא" און אוונט — „קארמען".

אין טעאטער קאמעראלני: — „דער רושאר פאנדזינגער מיט אויגעניוש באדא.

מעלדונג

צוליב דעם געזונד ווערען פון אונזער טעכ־טערל חיה היגדע שפענדען מיר 50 זל. פאר דעם יודישען יתומים-הויז זגערזשער 40.

עלטערן מ. קאזלאווסקי, פאלודניאווא 25

דאס געלד איז אריינגעטראגען געווארען אין דער קאנצעלאריע פון יתומים-הויז.

Lek. dent.

L. Gecewowa

przzjmuje od 10—12 i 3—4½

UL. PIŁSUDSKIEGO (Wschodnia) 31

od 5½—8 w. w Lecznica „Vita" Piotrkowska 45

ציהונג פון דער לאטעריע

5-טע קלאס, 26-טער טאג

15,000 61689

10,000 84581 187659

5,000 101170.

3,000 1956 99389 142354 143643 192556.

2,000 20089 98534.

1,000 49787 76596 85793 91764 92021 97922 99425 111447 118066 125612 131328 194384 194517.

600 1872 9754 11500 67827 71036 88083 98407 120138 122895 143053 175934 176415 177393 187285 187379.

500 2614 2788 3273 4249 5214 10209 10632 10737 11090 12032 12353 13025 18276 19126 19809 20950 21545 22406 23071 25990 26209 28701 29360 30994 34294 39021 41145 41302 41638 43307 43424 45663 47218 51670 52026 52203 52261 52848 53442 54113 59544 60168 60744 61031 62729 63506 64372 64951 69743 70170 72895 75970 77625 78078 78082 78478 80266 85818 86548 92378 93881 95804 99707 100042 101495 102098 103523 103914 104181 105882 105912 106766 107746 108013 108076 109297 109499 109708 110431 110458 111895 112359 113624 116586 117037 117052 118461 118470 119502 119604 120824 121442 123272 123629 123816 125877 125984 127335 128222 128560 132506 134168 134850 135889 137341 138283 139048 141246 141334 141715 144729 145181 146025 146933 149055 175357 177163 177278 178432 180338 180694 184069 184571 184973 185395 186214 187873 189298 190857 191057 193054 193559 194950 195427 195467 197521 198872 200845 201731 204909 207434 208510 208654 209732.

250

1 5 16 122 93 264 314 412 682 877 99 940 1039 163 723 455 511 12 637 42 73 863 86 929 32 83 2035 168 211 60 450 70 510 29 638 797 894 3171 290 301 509 39 74 727 803 26 94 95 948 4051 83 286 325 26 85 418 73 596 613 721 49 802 912 63 5003 213 56 71 471 579 628 726 871 6055 112 14 62 91 334 435 554 629 717 53 90 910 55 66 7078 90 117 42 402 53 501 32 84 90 617 86 736 40 47 52 886 935 53 90 94 98 8029 42 75 92 199 233 482 97 627 95 753 57 92 814 85 987 90 9005 274 365 92 494 646 64 732 69 810 10126 236 65 395 663 90 719 11060 128 250 80 317 24 487 517 27 629 825 99 12106 328 32 88 45 458 517 84 88 20 13011 36 106 322 72 403 97 506 23 750 62 69 99 02 982 14108 261 375 497 509 610 710 949 15075 149 226 362 466 508 98 618 32 69 79 745 831 62 951 16014 94 129 87 415 33 520 608 735 880 915 17053 185 202 58 319 42 468 74 84 535 763 18079 238 332 64 546 621 27 28 99 706 965 19268 341 425 33 688 91 99 20011 242 50 319 52 688 705 38 88 827 969 21158 224 29 371 494 603 60 80 872 900 11 22017 62 262 398 472 539 739 996 23068 102 263 93 365 414 646 56 82 843 88 985 24010 161 86 232 74 323 478 547 91 704 33 95 888 930.

25073 126 32 52 76 286 92 552 85 693 807 13 23 31 35 97 925 26035 217 44 68 79 302 444 515 23 32 631 96 778 87 871 27342 46 432 84 512 644 51 706 33 43 811 976 28074 299 405 25 33 40 523 58 674 75 915 29036 192 252 615 74 701 19 826 69 953 84 30015 355 618 78 772 81 31491 519 615 55 81 748 810 32 99 961 32158 427 59 69 703 98 913 29 33060 152 56 64 245 93 302 460 543 600 49 53 882 34141 224 399 439 68 86 721 60 831 941 35045 78 129 71 278 549 720 72 939 36108 24 93 97 254 361 527 605 26 748 63 72 811 25 37046 297 366 425 94 603 96 738 45 78 843 38008 22 78 182 285 94 526 54 673 39337 419 551 56 675 92 745 820 29 918 35 40010 81 235 386 420 503 11 30 626 50 708 72 83 94 834 997 41079 151 71 76 218 64 356 733 840 42 49 81 42059 140 89 385 415 522 45 793 901 43053 202 72 338 401 526 649 62 866 44031 53 114 207 342 602 854 965 45124 51 343 597 659 71 745 46010 147 221 87 87 425 513 752 91 813 907 25 29 96 99 47067 78 155 66 245 51 89 424 639 95 801 91 960 48007 13 31 200 303 34 427 513 663 867 991 49267 322 561 724 816 57.

50113 71 252 339 54 63 73 405 12 502 39 48 875 96 958 51122 50 267 90 91 509 606 899 2043 74 164 78 217 34 90 325 29 64 87 430 34 583 629 53233 42 328 71 469 582 602 35 84 716 54034 64 115 20 79 212 330 35 40 67 465 508 72 76 98 627 62 798 881 957 55071 94 352 407 516 658 758 852 67 948 56007 13 168 310 411 69 88 516 26 661 63 724 73 808 96 917 57011 49 69 386 514 18 661 782 820 50 58123 56 74 80 267 398 432 90 662 815 927 99 59004 49 374 92 663 753 60017 74 97 157 227 55 327 39 78 81 476 81 628 91 746 939 76 99 61020 52 103 252 61 99 318 30 424 30 61 526 601 82 730 929 62185 99 205 62 347 410 65 512 54 644 723 46 60 854 941 89 63010 170 325 821 54 64206 88 306 85 504 600 50 719 845 912 36 65171 236 433 536 614 32 53 71 703 71 852 87 93 66028 318 437 608 64 765 840 71 926 67039 52 103 6 64 69 207 29 94 320 90 427 654 762 842 68013 87 96 99 162 75 88 94 97 270 325 483 507 40 68 707 934 69220 464 70 82 668 706 12 87 97 811 63 926 78 70001 275 317 24 468 565 682 71062 224 352 68 80 566 74 89 795 853 54 910 72072 264 66 320 39 415 29 696 739 815 85 910 13 73018 49 137 913 73 331 50 686 760 95 856 984 74463 579 721 871 74 986.

75092 114 217 85 373 80 453 86 565 708 12 76210 334 65 80 424 96 506 35 73 837 82 77174 224 65 305 437 562 673 712 38 45 810 47 89 78039 73 82 147 50 76 85 218 97 48 52 97 318 71 475 518 44 626 775 848 71 912 61 80049 83 317 464 568 717 833 947 81268 75 340 70 76 487 747 52 861 82125 264 93 365 455 56 627 42 75 705 976 83091 132 241 49 372 83 510 11 670 978 92 84023 59 139 65 232 373 445 48 53 529 57 603 65 827 59 916 33 85021 232 585 696 753 57 79 85 867 86016 108 91 228 643 814 31 90 936 87128 332 40 444 86 629 965 69 88156 94 251 340 63 438 68 81 83 666 814 68 923 31 89002 7 126 33 220 381 678 720 90008 34 142 50 86 329 463 73 505 677 706 83 99 822 73 96 91011 79 230 47 70 409 610 49 79 96 771 891 92011 14 29 46 232 50 330 74 436 93 530 603 39 724 863 968 97 93062 129 52 58 317 52 425 85 92 683 720 86 87 956 94111 78 349 69 436 519 28 614 712 76 820 41 95015 88 170 247 365 445 52 69 564 82 669 87 96028 106 39 58 86 283 470 532 638 65 75 709 811 97023 124 257 44 489 537 46 701 810 96 910 36 47 61 98074 166 312 54 436 624 742 925 73 99046 65 146 98 207 23 91 373 472 696 798 833 60 934 39 46.

100103 63 83 88 285 774 808 56 991 103034 105 9 224 54 62 64 316 21 506 16 92 616 20 40 719 43 901 63 102053 86 333 591 767 818 922 103122 63 77 37 240 96 376 475 595 620 803 949 104206 55 90 450 533 722 51 105040 58 117 66 281 382 419 41 46 810 935 50 106112 69 291 379 426 501 10 26 95 601 60 74 755 826 80 107000 66 363 571 612 16 29 42 52 97 71 6 71 978 108037 75 417 555 82 696 719 857 945 109025 58 61 77 200 436 55 578 89 704 26 804 51 99 905 17 46 59 110110 44 98 568 600 22 50 703 95 933 111098 114 89 419 67 542 54 68 84 978 112065 351 69 426 616 113022 65 390 95 419 31 518 623 49 723 842 76 939 114131 54 306 62 80 87 98 408 14 29 30 45 51 866 7 902 12 60 115044 103 549 693 725 29 31 48 938 116323 68 421 722 28 78 856 914 31 117187 227 31 361 462 63 590 647 70 917 118050 148 255 79 92 306 65 540 65 608 16 54 67 816 910 40 52 119277 385 444 542 657 84 87 96 828 32 945 120005 42 383 721 81 826 30 65 924 72 86 121047 136 75 234 44 52 88 354 459 88 97 636 75 96 869 936 90 99 122112 16 39 206 7 29 48 314 82 558 94 632 763 855 87 89 123042 267 98 345 58 516 32 71 795 92 124114 41 61 315 67 532 699 802.

125066 145 220 405 36 544 47 605 755 69 813 990 126071 72 91 214 42 315 36 62 496 572 712 76 97 835 127053 163 214 62 75 90 412 541 60 74 663 772 79 128086 101 245 304 18 86 427 757 83 85 92 805 28 38 58 97 129191 273 576 62 840 86 909 130073 82 223 378 401 60 71 599 671 782 879 927 131067 164 78 80 212 311 14 32 449 97 523 649 99 700 866 984 132085 106 38 214 92 328 453 83 587 644 91 94 724 41 848 65 910 57 133165 81 280 561 88 638 56 975 134026 265 361 626 844 96 941 135009 385 97 429 97 608 732 72 846 58 98 136125 209 66 315 574 614 32 724 92 842 80 137172 311 414 44 49 580 99 696 724 66 801 914 138094 188 486 567 99 851 68 922 139082 122 430 45 589 605 16 38 47 823 77 930 140033 160 286 94 410 509 15 609 68 766 819 48 141004 20 75 300 69 80 07 455 57 543 603 26 789 886 915 16 80 142048 138 50 71 282 362 408 78 595 600 6 717 862 75 143071 203 60 353 79 495 712 79 95 802 941 58 144005 40 87 121 362 72 73 512 14 64 613 26 28 37 746 862 986 145196 393 458 653 861 976 89 146137 49 83 360 420 50 64 210 19 50 73 783 809 21 920 40 147059 168 351 89 409 33 99 532 53 77 91 715 43 836 912 18 148031 66 207 14 514 779 838 985 149028 134 367 95 633 66 743 917 40.

150042 91 134 211 34 445 81 89 643 69 70 888 95 910 151078 181 261 845 48 433 613 703 71 839 74 152010 102 71 72 255 335 47 69 476 518 30 32 55 65 662 705 8 12 83 854 925 27 153016 20 238 362 592 730 843 49 82 923 154016 28 64 103 355 81 528 56 634 53 708 10 58 814 24 978 1551 42 47 61 87 98 259 303 44 426 771 892 93 156125 29 40 366 71 431 57 575 944 79 157000 272 88 327 59 84 457 70 501 5 12 677 735 88 813 16 78 158181 93 239 331 74 575 84 93 691 751 71 887 159092 152 276 88 350 80 505 53 665 76 756 833 923 71 160023 47 58 273 339 54 633 45 70 767 971 94 161008 176 231 451 65 69 85 633 55 83 786 914 41 162030 122 37 45 243 64 333 485 596 693 905 67 163397 401 67 500 5 679 86 767 813 73 901 43 52 91 164000 63 140 92 220 50 63 72 93 337 82 489 542 49 604 754 920 80 165131 205 45 52 319 96 554 601 825 73 84 166136 207 372 438 579 82 95 661 726 86 868 167071 109 236 341 437 95 586 636 41 45 703 4 11 45 979 82 168155 60 73 351 67 451 90 528 61 99 640 784 818 905 18 65 80 169044 137 201 12 89 488 92 94 510 663 709 32 927 170040 115 58 75 349 443 559 854 171112 84 397 484 609 82 757 94 894 932 172020 108 347 82 440 98 537 173017 133 233 462 669 842 44 17408 81 181 90 226 54 378 482 504 42 741 50 806 80 914 44 57 68.

175016 168 424 87 98 517 79 663 803 29 933 55 84 176036 170 358 81 539 757 95 923 68 75 93 177007 119 521 40 711 70 815 925 178223 801 421 85 97 653 708 11 80 855 56 71 82 179088 23 554 389 488 688 753 76 812 924 180166 230 72 99 460 507 628 964 181079 131 201 82 411 27 59 516 634 704 17 30 930 182088 86 96 115 22 260 408 718 70 809 88 93 935 183111 35 84 226 342 50 476 80 582 785 184139 63 254 422 531 607 41 708 809 12 920 185072 80 99 121 23 86 461 74 553 67 68 618 43 70 730 824 957 96 186007 109 211 42 85 304 7 10 32 463 537 98 604 18 32 57 86 706 42 84 932 83 92 187062 230 351 61 446 99 709 60 91 73 188025 92 221 822 415 35 726 31 825 79 83 95 189011 27 369 415 59 85 543 92 690 752 54 806 20 30 71 974 79 190133 57 229 300 451 72 549 614 45 73 883 191056 61 180 272 439 63 96 720 850 960 192004 82 136 58 342 54 588 699 793 859 952 193098 377 407 91 529 45 617 75 92 715 29 803 53 900 62 194035 317 19 43 60 547 76 650 89 834 45 939 93 195209 486 88 89 92 532 872 196052 103 233 300 35 529 79 683 732 833 197030 196 232 83 305 22 31 68 413 94 565 653 709 861 919 198208 76 327 62 64 432 61 63 84 91 96 548 632 66 761 82 820 46 199102 67 515 732 80 99 824 958.

200034 48 54 173 389 93 456 61 88 636 85 95 741 60 86 876 908 87 99 201154 99 226 87 309 28 68 593 714 33 27 202084 106 26 75 378 461 502 6 44 76 634 706 849 66 94 904 69 203126 28 221 25 90 375 488 614 836 204026 53 145 55 246 306 58 97 426 92 502 637 46 91 719 63 95 916 205000 8 141 71 295 305 436 86 511 16 20 618 84 771 879 906 206113 28 30 59 263 88 329 47 428 554 63 89 630 83 61 795 833 207128 42 98 325 49 99 439 696 99 798 208066 237 71 340 406 34 98 537 94 741 46 803 209363 65 93 96 465 562 644 730 46 62 89 824 923.

לאזט צו דער 1-טער קלאס קויפען שוין אלע

אין דער איינציגסטער גליקליכסטער קאלעקטור

ס. יאטקא,

פיעטריקאווער 22

פיעטריקאווער 66

פאביאניץ, פל. דאמבראווסקי 3

דאס גליק איז שטענדיג מיט אונזערע שפילערס!

אין דער יעצטיגער לאטעריע איז ביי אונז געפאלען אויסער פיל געווינסען צו 20.000 זל., 10.000 „ 5000 זל. א. ז. וו.

אויך דאס גרויסע געווינס 50.000 זל. אויף נומער 31082

בעמערקונג: כדי איבערצייגען, שטעלען מיר ארויס אונזערע געווינסע 16110 לאזען אין שויפענסטער פון דער קאלעקטור.

די גרויסע פעלץ־אויסשטעלונג אין לייפציג
ווי אזוי לייפציג איז געווארען דער גרעסטער פעלץ־צענטער

דער פעלץ־מסחר האט זיך אין די לעצטע יאהרען ענטוויקעלט צו א גאנץ גרויסע בראנזשע מ'קען רוהיג זאגען, אז קיין שום מסחר האט זיך אזוי נישט פערגרעסערט ווי גראד דער בראנזשע, אויב מ'וויל מאכען א בעגריף, איז כדאי צו דערמאנען, אז פוילען אליין האט ארייגעפיהרט קיין לייפציג אין יאהר 1929 נישט ווייניגער ווי פאר פופצעהן מיליאן דאלאר רויהע פעלעכלעך, וועלכע זענען אויסגעארבייט געווארען אין לייפציג און פון דארט פערשיקט געווארען אויף אלע פנות העולם.

די קונסט פון פעלץ־פאבריקאציע איז אזוי גרויס, אז ס'איז היינט מעגליך פון דעם איינפאכסטע חיה־לע צו מאכען א אימיטאציע פון די טייערסטע פעלצען. ס'איז היינט מעגליך, אז יעדער זאל זיך קאנען קויפען א פעלץ, מחמת פעלצען זענען היינט נישט קיין סך טייערער ווי ליט'שע שטאף־מענטעל.

חוץ לזה האט זיך היינט אויסגעבילדעט א גרויסע פאבריקאציע פון זומער־פעלצען, וועלכע ווערען געמאכט פון לייכטע בילנע און אויך טייערע פעלעכלעך און ווערען געטראגען בעזונדערס פון פרויען אפילו אין די זומערדיגע אויף־דער־נאכטען.

ווי אזוי לייפציג איז געווארען א דער גרעסטער פעלץ־צענטער און ווי אזוי אט די פאבריקאציע האט זיך אזוי שטארק געהויבען, דעריבער וועט געבען א קלאר בילד די „איפא", אינטערנאציאנאלע פעלץ־אויסשטעלונג, וואס וועט אבגעהאלטען ווערען אין לייפציג, אין דער צייט פון סוף מאי ביז סוף סעפטעמבער היינטיגעס יאהר און צו וועלכער עס וועלען קומען די פעלץ־סוחרים פון אלע וועלט־טיילען.

שוין פון גאנץ אלטע צייטען האט מען פון אלע מקומות געבראכט די פעלצען און רויכווארג קיין לייפציג אויפ'ן יריד, דא, אין לייפציג האט מען זיי אויסגעארבייט, געפארבט וכדומה און זיי דערנאך פערקויפט אויף אלע טיילען פון דער וועלט. שפעטער האט מען אין לייפציג געגרינדעט גרויסע פאבריקען, וואס ארבייטען אויס די פעלעכלעך, גרויסע פארבערייען און מען בעשעפטיגט זיך דא מיט צוריכטען, רייניגען, פוצען די פעלעכלעך און זיי צו מאכען אזוי ווי דער קירזשנער ברויכט זיי. מיט דער צייט איז לייפציג געווארען דער הויפט־פלאץ פאר פעלצען און מ'קען רוהיג בעהויפטען, אז מיליאנען מענשען טראגען פעלצען, וואס זענען אויסגעארבייט געווארען אין די פעלץ־ווארשטאטען אין לייפציג. אין דער גאנצער וועלט איז נישט פערהאנען קיין ארט, וואו די פעלצען ווערען אזוי גוט אויסגעארבייט ווי אין לייפציג.

פאר יעדען מין רויכווארג זענען פערהאנען אייגענע פאבריקען, וואס ווייסען גאנץ גענוי ווי אזוי דאס ספעציעלע פעלעכעל האט בעהאנדעלט צו ווערען, וועלכע פארבען ס'קען אויפנעמען, מ'זאל

(קארעספאנדענץ צום „נייעם פאלקסבלאט")

איהם געבען דעם ווערט, וואס איז נויטיג פארן וועלט־מארק.

הונדערט־טויזענדער מענשען, וואס האנדלען מיט פעלצען, קירזשנערס, וואס פערארבייטען זיי, און ווער שמועסט די מיליאנען מענשען פון דער גאנצער וועלט וואס טראגען פעלצען, האבען קיינמאל נישט געוואוסט ווי אט אזא פעלעכעל ווערט געמאכט, ווי אזוי ס'ווערט אויסגעארבייט און פערוואנדעלט יעדעס איינציגע פעלעכעל פון א קליינעם מייזעל ביז צום מגושמ'דיגען בער.

ס'איז דעריבער געווען א גוטער געדאנק איינצוארדנען אין לייפציג אט די פעלץ־אויסשטעלונג וואו מ'זאל מיט אייגענע אויגען קאנען זעהן און זיך צוקוקען צו אט דער פאבריקאציע.

פון סוף מאי ביז סוף סעפטעמבער 1930 וועלען זיך אלע מדינות פון דער גאנצער וועלט דא צונויפקומען מיט זייער פעלץ־אויסשטעלונג.

קודם כל וועלען אין א ספעציעלען פארק געוויזען ווערען אלע מיני חיות פון וועלכע ס'ווערען פערארבייט פעלצען. אין דעם זאאלאגישען פארק וועט געוויזען ווערען, ווי אזוי די חיות לעבען ביי זיך „אין דער היים", דערנאך וועט מען זייען דעם גענויען פראצעס, אנגעהויבען פון דער מינוט וואס דאס פעלעכעל ווערט אפגעצויגען פון דער טויטער חיה, ביז צו דער מדרגה, ווי די פיינסטע דאמען און די נאבעלסטע הערען טראגען די פעלצען צו די גרעסטע געזעלשאפטליכע פעראנשטאלטונגען. אזוי וועט אט דער פראצעס אויך ארומנעמען אלע ארטען פון צורעכטמאכען די פעלצען, וואשען, פארבען, טרוקענען וכדומה.

די אמעריקאנישע רעגירונג און אויך די יאפאנישע האבען בעוויליגט גרויסע סומען, כדי זיך אפיציעל צו בעטייליגען אין דער אויסשטעלונג, ווייל זיי ווילען ווייזען וועלכע מינים חיות מען קען פון זייערע לענדער נאך ברענגען און פערארבייטען פאר'ן פעלץ־וועלטמארק.

אויך פוילען וועט אין א גרויסער מאס זיין פערטרעטען מיט לעבעדיגע און טויטע חיות און ווייזען אויף וויפיל פוילען קען זיך בעטייליגען אין דער פעלץ־אינדוסטריע.

ביי דער אויסשטעלונג וועט אויך זיין א גרויסע יאגד־אויסשטעלונג בכדי צו ווייזען, מיט וועלכע מיטלען און כלי זיין דער מענש האט זיך בענוצט בייצוקומען די חיות פון קדמונים ביז'ן היינטיגען טאג.

אויף דער דאזיגער אויסשטעלונג וואַרט די גאנצע וועלט מיט'ן גרעסטען אינטערעס.

ז. חאבער

דער פסח
איז שוין פאר דער טיר!
וואס האט איהר געטון,
כדי צו רעקלאמירען
אייערע פסח־ארטיקלען?
גוט פערקויפען
נעמט איהר אייער סחורה, אויב
איהר וועט זיך רעקלאמירען אין
„נייעם פאלקסבלאט"
בעשטעלט תיכף
אייער אנאנס
אין „נייעם פאלקסבלאט"
אנאנסען ווערען אנגענומען
אין אדמיניסטר. פיעטרי־
קאווער 21, טעל. 224-71.

שוידערליך פערברעכען פון א 12־יעהריג מעדעל.

בערלין, 5. (אטע) אין סאארבריקען האט די פאליציי ארעסטירט א 12־יעהריג מעדעל, וואס האט ערמארדעט א קינד און 4 אנדערע שווער פערוואונדעט. גאנץ סאארבריקען איז אין דער לעצטער צייט געווען אויפגערודערט צוליב דעם פערשוואונדען פון קליינע מעדלעך. די יונגע מערדערין, א געוויסע קאטארינא ריפער, האט זיך אין אנהויב נישט געוואלט מודה זיין, ערשט שפעטער האט זי דערצעהלט, אז זי פלעגט די קינדער פערנארען און זיך מיט זיי שפילען.

דער לעצטער קרבן פון דער משוגע'דיגער מערדערין איז א 3־יעהריג מעדעל שעלטעס. דאס קינד האט מען געפינען א דערשטיקטס אין א זאמד־גרוב. אין א פאר טאג שפעטער האט מען ווידער געפינען א מעדעל מיט סמנים פון דערשטיקען. דאס קינד איז אבער געלונגען אפצוראטעווען.

די פאליציי האט די יונגע מערדערין איבערגעגעבען אין אן אנשטאלט פאר פערוואהרלאזטע קינדער.

ציהונג
פון דער לאטעריע

5־טע קלאס, 27־טער טאג

150,000 165909.

15,000 18994 45718 71626.

5,000 35484 202102.

3,000. 56499 75366 118688 124249 168310 183565 193411 209441.

2,000 4218 19326 163878 192096 199639.

1,000 4551 15281 34625 47490 53532 64741 82973 104007 122419 122787 141318 148559 164394 175892 178108 181091 207126.

600 6868 17029 32557 35306 39755 41967 42107 57436 65511 69689 87266 99229 101819 118898 134692 142203 149259 168654 190625 194935 202304 205145.

250

500 443 3001 3248 3552 4742 6256 6477 7804 9258 9688 9858 10145 11396 11522 11605 12444 12684 13483 16599 16607 18668 20869 20912 21351 21772 24281 25352 26079 26746 26931 28299 29567 31753 32552 35397 35498 35650 36942 39638 42455 42892 44157 44178 46884 46994 48131 50355 50874 54426 54722 57173 57273 57812 57859 57918 58726 60639 62065 62332 62413 63643 64466 64509 65251 65428 67331 67353 70718 71256 71952 72814 75663 76137 80443 81367 82028 83231 83549 83[illegible]1 86140 86561 91015 94562 94723 95017 96267 96781 97515 100806 100917 102373 102587 105741 106685 106720 106963 107019 108674 111297 112556 116735 117944 118914 119627 120854 122143 123265 123529 123803 126264 126308 127429 130237 131403 131600 135220 135222 135400 135928 140009 140643 140692 140747 143758 144300 144504 144941 146356 148045 148244 148479 149282 151256 151936 153027 153392 154000 154961 155068 155654 156525 156797 159210 159477 160195 160214 161406 162319 163790 165578 166501 166859 168680 171153 171718 172874 174333 175436 176669 179219 181193 184473 185208 185422 187189 187266 189144 190182 190503 190674 192900 194336 194468 201252 202240 203086 203767 204303 206475.

250

153 29 1332 405 33 37 500 60 704 60 988 1082 291 354 68 544 650 845 87 914 75 79 2014 71 72 222 71 516 18 897 98 964 69 3058 108 56 202 5 11 20 360 941 4207 62 344 60 74 431 68 611 61 678 80 747 815 54 975 79 5065 153 339 62 66 83 591 607 52 841 47 74 938 40 6089 125 96 97 202 24 57 81 86 535 641 74 865 71 90 7039 138 64 237 90 317 43 57 81 86 535 641 74 865 71 90 7039 138 64 237 90 317 43 404 568 69 605 701 34 800 1 8352 415 41 603 5 84 769 908 20 38 75 9016 86 11 14 386 87 407 81 565 815 51 69 964 10024 45 153 79 296 329 409 589 835 67 987 11022 35 45 87 185 380 574 742 945 81 12009 41 61 71 452 565 74 692 825 13057 62 79 133 207 356 691 712 822 918 14128 82 90 231 346 74 91 443 534 72 686 813 16 15055 155 248 343 45 417 764 95 806 51 907 16048 114 63 204 470 631 712 57 69 75 865 962 17017 160 518 696 751 889 90 18262 81 368 93 542 606 808 981 99 19002 26 224 411 14 540 636 75 790 830 61 86 939 20159 62 212 412 506 20 713 23 33 815 936 62 21088 344 565 77 91 619 722 67 832 22003 114 75 205 306 26 577 661 765 98 803 961 23012 112 68 220 61 317 412 13 33 879 969 86 24241 453 64 98 528 641 63 81 89 787 814 48.

25042 204 6 8310 435 91 520 39 626 758 73 83 819 989 92 26122 26 263 82 340 76 80 434 504 45 75 712 898 911 80 27099 104 73 229 69 91 332 80 453 67 558 63 626 41 82 709 60 28034 85 217 404 549 642 757 834 54 926 29073 161 200 20 69 77 574 87 88 700 900 8 30007 23 34 188 315 586 87 653 731 64 879 984 31079 80 403 23 94 634 724 871 75 969 32033 48 85 235 55 301 53 690 838 65 33021 6 154 72 284 419 508 32 83 684 82 741 34027 57 95 107 85 232 58 402 96 512 36 625 805 86 88 939 77 80 87 35121 363 462 76 699 732 52 70 815 55 970 36027 102 49 203 378 471 501 66 687 833 36 95 37006 63 108 209 12 78 418 69 507 719 52 60 71 935 38138 39 40 72 234 80 427 572 630 34 62 65 803 947 65 39034 108 24 211 64 384 514 94 653 864 40007 102 366 620 71 716 64 800 41009 230 559 782 843 76 42056 152 80 92 252 67 329 82 404 56 61 65 91 800 14 66 85 951 43075 87 220 315 435 515 976 44108 51 331 70 466 540 611 28 92 821 45074 240 310 88 402 553 85 92 621 957 46101 282 394 481 531 83 756 824 42 53 47005 9 41 154 315 34 661 63 709 58 48111 35 54 62 75 86 290 370 471 604 842 980 87 89 49035 59 248 473 519 82 603 58 66 757 60 81 943.

50002 204 90 378 463 74 88 586 630 36 72 703 831 70 927 37 51016 213 338 77 599 747 821 52090 185 367 402 26 70 601 20 715 31 832 53035 92 200 15 39 69 99 463 83 503 88 786 889 93 523 45 85 54070 357 457 682 814 32 63 919 55057 64 99 181 213 36 348 417 73 80 582 695 96 718 836 56122 71 87 260 68 300 51 57 465 77 551 83 6[illegible]2 81 801 73 940 57070 84 90 106 44 62 425 88 667 97 827 959 58004 209 19 59 403 20 50 554 765 80 813 906 58 92 59010 33 212 25 233 39 313 46 59 579 609 94 702 857 96 956 57 70 60128 74 305 59 543 645 46 61059 115 31 84 258 98 326 487 606 714 24 805 66 68 980 62012 118 23 59 287 479 87 564 88 94 617 718 913 20 82 63051 71 441 535 72 644 713 856 59 67 908 64004 87 148 84 216 320 37 64 78 536 673 930 75 65000 15 56 160 360 82 498 637 801 56 82 84 66092 155 208 10 42 302 3 74 568 630 49 817 67048 156 66 330 568 660 81 96 849 87 948 59 68192 210 39 64 313 431 62 774 82 876 924 30 69073 124 66 99 310 82 441 94 560 92 755 60 99 828 75 948 71 70065 68 145 62 67 97 245 441 64 558 674 725 804 913 80 71079 94 135 40 66 74 81 218 82 324 471 522 641 93 743 835 57 95 99 938 72156 252 362 68 90 474 959 73310 427 74 663 818 70 74186 240 313 67 405 13 39 503 639 50 71 746 59 831 85 963 76.

75090 158 309 45 402 7 56 539 622 81 86 787 92 949 76024 31 166 74 275 351 64 85 530 602 6 54 803 41 84 77100 371 72 425 54 778 81 882 962 78132 94 238 77 96 345 79 88 402 519 56 621 86 91 719 32 810 79172 341 405 44 624 92 96 710 807 905 64 80478 523 78 84 631 708 843 96 81068 75 374 549 87 612 28 75 949 82073 109 75 85 239 337 84 466 582 863 73 952 83169 85 223 64 634 99 736 837 80 84017 34 197 514 62 616 59 68 76 868 913 67 71 85030 108 44 233 366 684 786 802 35 86 931 78 86055 74 152 62 85 253 302 23 45 93 449 509 605 73 790 805 76 91 94 87085 226 89 305 91 426 532 77 688 90 92 88012 45 427 80 98 552 65 78 83 734 819 904 68 89058 194 244 51 444 90 550 617 48 716 40 868 76 90101 92 387 430 575 757 81 939 91017 173 74 406 543 58 829 92020 147 74 245 359 66 72 469 561 728 41 93048 53 221 300 56 59 91 471 523 58 85 726 68 81 866 69 94038 145 213 352 60 408 33 83 95 567 663 80 786 801 31 919 95013 197 343 509 676 906 42 96122 34 89 238 61 319 65 407 8 10 55 57 576 628 711 824 43 62 96 97038 150 64 98 277 341 438 51 527 58 698 829 59 909 39 54 98082 165 99 249 90 413 14 73 675 99 9005 88 89 341 453 54 63 532 53 83 625 723 932 92.

100000 22 54 137 57 488 627 65 73 706 892 915 71 10102 349 916 102013 156 78 293 419 668 96 715 63 72 809 988 103039 121 58 94 308 493 533 633 781 104220 30 350 417 521 36 729 30 813 36 56 62 80 105256 507 60 82 938 57 106018 184 270 692 785 842 949 107044 87 216 317 44 466 526 68 649 99 708 63 903 26 32 43 85 108009 163 98 369 494 617 26 70 908 87 109003 15 209 80 357 95 464 507 15 67 91 605 850 949 97 110132 489 535 89 613 83 66 885 111208 11 39 495 544 689 96 866 922 89 112029 112 249 65 329 82 475 80 510 18 53 629 48 55 876 970 113001 122 89 264 94 464 533 50 64 610 727 72 81 86 935 49 63 84 114090 104 51 719 77 829 82 985 115061 151 82 83 242 71 401 58 558 85 660 62 701 70 116088 107 276 389 519 604 837 90 966 96 117016 77 470 524 796 830 63 97 925 62 118193 250 335 56 435 69 76 523 61 91 626 778 82 119020 3[illegible] 58 76 131 409 503 52 77 96 648 99 739 58 859 90 946 92 120261 70 86 558 623 53 702 85 875 921 121040 51 225 309 66 503 641 61 901 23 47 122074 83 245 64 83 352 59 419 535 681 785 824 45 71 951 123138 55 266 480 545 698 702 56 857 97 921 54 124106 39 257 96 309 439 712 41 823 41 57.

125065 92 128 36 41 86 228 29 43 363 93 522 624 810 933 126087 203 63 370 498 620 21 69 71 800 29 988 127007 126 31 247 94 381 431 63 553 673 910 128130 200 12 324 612 21 33 36 39 55 90 745 899 129010 148 82 229 363 589 635 86 722 35 40 680 90 936 130031 299 301 9 39 49 576 98 640 48 72 734 95 841 78 931 131353 416 526 40 659 729 809 132053 121 69 206 380 93 445 60 543 656 762 804 23 29 93 956 133043 70 74 96 184 209 44 601 67 81 706 61 839 134031 64 280 82 316 64 562 69 708 46 98 922 44 63 135032 46 92 102 240 71 305 52 412 500 6 693 707 983 87136033 139 305 419 31 506 21 700 868 137018 71 101 222 69 88 314 56 62 517 51 608 15 36 718 34 77 836 72 956 138062 126 87 385 96 97 448 512 42 639 702 97 805 937 139006 49 109 64 97 218 330 96 401 587 628 861 971 98 140040 182 245 306 555 82 629 47 865 900 19 141033 111 38 55 62 227 571 80 624 81 879 142014 85 233 96 312 28 504 35 625 47 70 851 901 78 79 143077 582 632 48 775 822 32 971 144124 251 308 75 435 594 707 74 818 987 145059 164 93 220 76 357 444 59 98 514 32 38 688 146020 111 377 99 402 9 36 628 796 97 971 147092 115 323 42 809 455 510 616 701 880 148471 98 509 613 726 93 149151 98 235 360 91 522 882 967.

150088 243 490 525 30 38 653 151015 31 43 51 80 91 145 63 293 317 512 20 60 618 72 878 927 53 152018 32 70 89 243 80 575 639 713 63 95 830 923 153107 359 662 701 26 154044 47 65 114 216 307 37 449 91 500 11 48 816 927 155023 66 105 8 299 408 37 517 83 634 819 52 60 156076 445 566 600 30 59 702 81 85 88 809 94 920 83 157110 20 52 75 210 67 440 509 32 601 879 158118 62 340 60 406 8 9 159001 56 301 79 488 544 607 32 51 723 94 160071 75 290 395 464 580 637 48 64 72 74 961 81 84 161153 207 70 99 381 417 44 502 32 606 911 76 162065 140 398 472 625 99 963 163050 326 502 34 58 960 748 8 484 90 811 49 83 164070 108 276 78 419 98 513 771 97 851 94 922 74 165126 316 418 586 601 8 26 41 701 35 817 74 75 943 166047 78 24 213 18 30 495 588 602 31 780 167028 40 52 68 112 43 323 46 438 34 535 629 737 961 96 168010 79 118 209 362 516 94 668 731 68 947 169064 118 29 87 239 62 311 34 487 620 765 170150 253 89 315 18 55 84 436 56 550 641 97 926 35 95 171091 151 52 88 209 99 343 419 60 594 710 58 863 924 75 172209 29 315 486 611 709 59 66 880 173265 458 512 80 91 668 720 27 174126 88 99 277 397 402 539 711 30 46 68 71 955 84.

175030 58 174 291 93 383 443 71 96 837 89 909 16 40 60 176074 116 68 97 267 342 565 88 718 810 30 933 177006 135 304 58 71 412 26 178160 91 98 21[illegible] 53 59 60 83 467 554 722 70 79 880 96 179027 112 21[illegible] 378 428 30 53 561 745 802 91 925 41 56 180020 8[illegible] 233 87 330 500 54 81 704 58 66 181044 76 141 54 66 72 98 281 609 739 60 985 182030 43 81 166 449 553 609 91 702 46 841 951 66 183078 121 316 662 80 715 810 53 77 98 912 184067 99 272 78 79 438 541 78 82 600 17 21 781 92 958 185097 226 38 49 61 436 558 702 890 95 984 186029 123 255 318 97 531 43 84 606 87 760 62 930 81 187172 226 59 375 443 74 88 591 782 814 97 971 188042 133 99 237 75 402 29 75 89 549 58 629 95 766 812 15 78 950 189226 302 478 670 740 926 190001 308 56 409 597 734 55 946 191006 83 84 132 231 362 70 71 4[illegible]0 515 692 707 839 959 192188 237 71 79 300 28 41 91 92 408 14 19 49 91 550 624 71 79 780 95 863 87 904 23 50 193001 18 20 86 102 327 511 32 615 45 90 718 860 85 96 194012 32 186 202 69 86 337 553 649 75 752 895 902 195060 68 167 69 206 11 73 82 320 64 463 713 58 834 196125 228 382 542 94 651 93 718 74 863 907 66 197013 205 43 90 357 93 445 99 545 835 198054 73 77 98 138 308 455 80 539 747 82 885 957 73 199137 55 78 312 80 448 62 679 784 807 31 49 954 97.

200009 117 35 70 76 249 317 39 43 52 415 697 856 917 36 201033 144 86 402 548 73 642 96 734 842 44 907 51 202032 71 115 31 200 6 7 401 2 686 766 68 72 76 820 203040 376 468 71 77 597 616 25 92 97 729 866 204230 41 418 19 663 71 862 84 918 59 205066 235 329 80 401 14 26 37 62 649 844 981 206049 106 226 360 535 663 768 987 207045 108 95 277 348 69 829 35 50 83 208044 49 57 64 99 131 80 413 604 60 736 [illegible]2 95 813 65 949 64 89 209243 391 457 72 868 910.

עס איז שוין אנגעקומען!! עס איז שוין אנגעקומען!!

א גרויסער טראנספארט

עלעגאנטע שיך פון די נייעסטע פאסאנען אויף דעם זומער-סעזאן

די פרייזען בעדייטענד פערקלענערט.

י. ווינדמאז, לאדז, פיעטריקאווער 35, טעל. 112-23.

דער ראט פון דער לאדזער

דעפאזיטען-באנק

אקצ. געז.

מאכט בעקאנט די ה"ה אקציאנערען, אז ד. 29-טען אפריל 1930 י. 5 א נאכמיטאג וועט פארקומען אין לאקאל פון דער באנק אין לאדז פיעטריקאווער 5

די VIII געוו. אלגעמיינע

פערזאמלונג

פון די אקציאנערען

מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג: 1) בעשטעטיגונג פון בילאנס, רעכנונג פון פערדינסט און שאדען פאר'ן אפעראציאנס-יאהר 1929 ווי אויך פראטאקאל פון דער רעוויזיאנס-קאמיסיע; 2) בעשטעטיגונג פון פערדינסט-פערטיילונג; 3) בעשטעטיגונג פונ'ם אויסגאבען-בודושעט פאר'ן יאהר 1930; 4) אויסוואהל פון אויסלענדישע בענק, דעפאזיט-בעשייניגונגען, וואס זאלען בערעכטיגען די באנק-אקציאנערען אנטייל צו נעהמען אין די אלגעמיינע פערזאמלונגען, אין הסכם מיט'ן § 19 פון באנק-סטאטוט; 5) ענדערונג פון סטאטוט פון דער באנק כדי איהם גלייכצושטעלען מיט אקציאנס-רעכט; 6) וואהלען צום ראט; 7) פריע פארשלאגען.

אין הסכם מיט'ן § 19 פון סטאטוט פון באנק, דארפען די אקציאנערען, וועלכע ווילען אנטיילנעהמען אין דער אלג. פערזאמלונג, פארלעגען זייערע קוויטען, אקציעס, אדער אנערקענטע דעפאזיט-בעשייניגונגען, די דעפאזיט אדער באנק-בריף פון קרעדיט-אינסטיטוציעס שפעטסטענס ביז'ן 22-טען אפריל 1930 אין דער צענטראל-אינסטיטוציע אין לאדז אדער אין די אפטיילונגען פון דער באנק אין ווארשא און אין לעמבערג. בעפולמעכטיגונגען צו שטימען דארפען פארגעלעגט ווערען דער באנק-מאכט שפעטסטענס ביז'ן 25-טען אפריל 1930 (§ 18 פון סטאטוט).

א ליכטיג לעבעז!!!

עלעקטרישע זשיראנדאלעז

פון אייגענער אויסארבייטונג צו די ביליגסטע פרייזען פון 20 זל. אן, אויך זשארובקעס די בעסטע מארקעס מיט 30 פראצ. ביליגער ווי ווי איבעראל — — — —

מ. זענדעל

פלאץ וואלנאשטשי 9
פר. נייר מארק רוג נאוואמיעסקא

ווארנונג, מצה-קויפער

מיר ווארנען זיך נישט לאזען גענארען פון די נישט ריכטיגע ידיעות וועלכע עס פערשפרייט ה' הילפער וועגען זיינע „יצלה" מצות, וואס זענען כלומרשט פון פינסק. גלייכצייטיג מעלדען מיר, אז פאר זיינעם געמיינעם אנפאל דורכן אנאנס פון 4.IV.30 אויף אונזער טאלידער פירמע פון די

בוואוסטע ליטווישע מצות ל.מ.ד.ו. בשם מפינסק

ציהען מיר איהם צו צו געריכטליכער פעראנטווארטליכער פעראנטווארטליכקייט. ביטע איבעראל צו פאדערן נאר די בערימטע און פיינסטע „פינסקער" מצות ל.מ.ד.ו. אונזער פערטרעטער אויף לאדז איז י. יאבלאנסקי, ווסכאדניא 18.

מיט אכטונג די פירמע ל.מ.ד.ו.

2 צימער און קוך

מיט בעקוועמליכקייטען פון זאפארט צו פערמיטען קאנסטאנטינער 43

צו ערפאהרען ביי ה' סקאסאווסקי נאוואמיעסקא 29

16130

א געוועלב

מיט א גרויס שוי-פענסטער אויף מצות

איז איבערצוגעבען

צו ערפאהרען פיעטרקאווער 182, וואוינונג 13

צאהן-ארצט

St. Gelberg

וואוינט יעצט

Zawadzka 14, tel. 108-33

נעהמט אן פון 10–2 און פון 4–7

Dr. med. **H. KRAUSKOPF**

אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען

צעגעלניאנא 45, טעל. 113-47

נעמט אן פון 4 ביז 7 אין אווענד.

MIEJSKI KINEMATOGRAF OSWIATOWY

Wodny Rynek (róg Rokicińskiej).

Od wtorku, dnia 1/4 1930 r.
do poniedziałku, dnia 7/4 1930 r.

Dla dorosłych:

Intrygant

(THE PATRIOT)

w-d sztuki scenicznej **Alfreda Neumana**, W. róli cara Pawła 1-go **EMIL JANNINGS.**

Dla młodzieży:

Ta izman Życia

(Rycerz śpiącego lamparta)

według powieści WALIERA SCOTTA „THE TALISMAN"

Nast. program „HRABIA CAGLIOSTRO"

בעקאנטמאכונג

עס איז וויכטיג פאר יעדען איינעם,
פאר א גרויסען אויך פאר א קליינעם,
ווער עס וויל א גוטען הוט קויפען,
אויך דערצו א שעהנעם,
זאל אנדערשוואו נישט לויפען,
ווייל ביי מיר איז פאר א פרייז א קליינעם.
דערנאך וועט איהר אלע פריינד אייערע ראטען,
און צו מיר מיט דעם פינגער אריינטאטען,
אויך אנווייזען אז דאס געשעפט פון הוטען,
שטאמט פון א פאכמאן א גוטען.
דאן וועט זיין אייער וואונש
נאר צו קויפען ביי דער פירמע **„Lunch"**
Łódź, Konstantynowska 1.

מצה-רייבעכץ

כשר לפסח

דאס שענסטע און דאס בעסטע און שטרענג כשר לפסח איז נור בא מיר אין דער מוהל **שוו. יאקובא 2,** ווייל עס איז בהכשר הרב הגאון דומ"צ דפה לאדז, וואס גיט גרויס השגחה אויף דעם מאהלען נור דינע און טרוקענע מצות, אויך פריינגעשטעלט א משגיח אי"ש וואיש נאמן און קלויבט ארויס אלע כפילות וחששות.

איך פערקויף צו די ביליגסטע פרייזען. קומט איבערציינגט אייך און איהר וועט מיך לויבען.

בעמערקונג: דאס איז נישט געמישט מיט קארטאפעל-מעהל און נישט פון קיין משין-מצות זא ווי ווייצען-מעהל

מיט אכטונג **מ. אייזנער**

2 שוו. יאקובא 2.

Powołując się na komunikaty Komisji Likwidacyjnej, zamieszczone w dziennikach „Rozwój" i „Najer Folksblat" z dniach 29 i 30 stycznia 1930 r. oraz 2 lutego 1930 r., niniejszym podajemy do publicznej wiadomości, że w dniu 24 kwietnia 1930 r. o godzinie 10-ej rano odbędzie się w lokalu Cechu Piekarzy w Łodzi przy ul. Podleśnej Nr. 1 sprzedaż przez licytację ruchomości, nalężących do b Wydziału Handlowego przy Cechu i Związku Majstrów piekarskich Chrześcijan i Żydów, w Łodzi, Spółdzielnia z odpowiedzialnością udziałami.

Ruchomości są do obejrzenia w dniu licytacji w lokalu sprzedaży.

Komisja Likwidacyjna:
(—) K. Graliński
(—) M. Goldberg
(—) O. Langhoff.

6033

אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו

וויכטיג נייעס פאר די פראקטישען-בעזיצער! מיר מאכען בעקאנט, אז מיר האבען ערעפענט

א ביטשריפטעז-ביורא

אויף פיעטריקאווער 16 (פאלודניאווא 3)

וואס שרייבט און ערלעדיגט זעמטליכע סאנדאווע ספראוועס, ווי: קלאזולעס, זאבעזפיעטשעניעס, אוכילעניעס ווי אויך סקארבאווע און אלער ארט מיליטער-ענינים. ס'ווערען ערלעדיגט פערשידענע דירות אנגעלעגענהייטען, איבערזעצונגען אין פרעמדע שפראכען. גאראנטי פאר רעעלע בעהאנדלונג, ווייל די ביורא געפינט זיך אונטער דער אנפיהרונג פון די ה"ה סקאטשילאס און דרעמלער

בעמערקונג: פאר אונבעמיטעלטע אומזיסטע בעראטונגען טעגליך פון 2–3 נאכמיטאג.

ביורא „EXPRESS" פעטריק. 16 טעל. 168-59

מודעה

אין צוזאמענהאנג מיט דער בעקאנטמאכונג פון די יודישע פראיינגטע פליישער אין פרייטאג'דיגען נומער, אז זיי בעזיצען א הכשר פון די רבנים הרב ר' יוסף פיינער שליט"א והרב ר' מרדכי ניסן סרול שליט"א, איז מודיע דער ועד הרבנים און ועד הכשרות, אז דער

הכשר איז אפערעלטערטער.

ער איז גילטיג געווען נאר ביז חודש סיון תרפ"ט. קיין נייעם הכשר בעזיצען זיי נישט עד היום.

ועד הרבנים און ועד הכשרות

דפה לאדז.

לאדז, ו' פ' ויקרא התר"צ.

מעהל, וויין

של פסח

פארערט נור פון דער עלטסטער לאדזער פאבריק

ש. ווישליצקי, פיעטריקאווער 10

גאראנטירט בעסטע קוואליטעט. — ביליגסטע פרייזען.

צו בעקומען אין אלע רעסטאראציעס און שענקען

אפצוגעבען

אדער צו פערמיטען

א גרויסע געמוירטע

רעמיזע

צו ערפאהרען ביי פרוי גאלדמאן סאלנא 11

Zaginony został weksel za Nr. 2857 wyst. 1|4 w Warszawie pł. 30|6-30 r. wystawca P. Nadauer Warszawa ul. Mazowiecka 6 na zlec. B-ci Zeidenwurm Łódź Kilińskiego 87, Weksel unieważnia się zwrócić takowy do p. Abrama Szwarca Kilińskiego 73.

ס'ווערט געזוכט פון זאפארט

א פריזיר-ארבייטער

דאמסקע און מענסקע.

צו ערפאהרען ביי מאשענבע ג דרעוונאווסקא 4

Dr. ADAM

GROSGLIK

Al. Kościuszki 27
tel. 51-78

הויט און ווענערישע קראנקהייטען, נאגען און ליכטבעהאנדלונג. נעמט אן פון 4—7 אין אווענד

Dr. med. **ALBERT GOTLIEB**

Piotrkowska 26, tel. 177-50

שפעציאליסט פון פרויען-קראנקהייטען און אקושעריע

נעהמט אן פון 3–6 דערווייל אין פריהלינג, אין זומער אין „Vita" פעטריק. 45.

לאדעס! לאדעס! לאדעס!

!!! !!!

אין די לויט דעם מוסטער פון די דרום איירעפעאישע עלעגאנט איינגעריכטעטע לאקאלען

פיעטריקאווער 30 און פיעטריקאווער 74

ערעפנונג

פון די איטאליענישע דערפרישונגס-האלעס

(CHŁODNIA WŁOSKA)

— ספעציאליטעטען פון דער פירמע זענען: —

אריגינעלע איטאליענישע זשעלאטי, קארסיקאנישע קאסאטי, גושמעקענדע קרעמען, לאדעס און דערפרישענדע געטראנקען

צו דער עפענטליכער מיינונג!

אין נומ' פון „נ. פ." 1/X ד. י. איז געווען פערעפענטליכט א בעשלוס פון שניידער-צעך אין לאדז, לויט וועלכען א רייה מיטגלידער זענען געווארען אויסגעשלאסען פון דערמאהנטען צעך דערפאר, ווייל זיי האבען זיך כלומרשט געזאלט פערנעהמען מיט טאנדייט-ארבייט אויף דער אנקלאגע מצד די אויסגעשלאסענע האט דער אינדוסטריע-אמט אלס אויפזיכטס-מאכט, לויט דער רעזיזיע 30-15/3 אונטער'ן נומער 6216/30 אנערקענט דעם דערמאהנטען בעשלוס פאר אונגעזעצליך און איהם דעריבער אפגעשאפט, פעראָרדענדיג גלייכצייטיג דער פערוואלטונג פון שניידער-צעך צוריקצושטעלען די אויסגעשלאסענע אין זייערע מיטגלידס-רעכט.

דערמיט איז בולט בעוויזען געווארען און ממילא אויך געטאדעלט געווארען די בייזוויליגע און טענדענציעזע האנדלונג פון דער פערוואלטונג פון צעך לגבי א בעדייטענדער גרופע מיטגלידער.

1) מיכאל מידלאק, פיעטריק. 56,
2) מאריץ פרייס, ציגעל-גאס 71,
3) עליאש פעדקא, " 23,
4) פייוועל הוזע, זאוואדזקא 15,
5) הערמאן גאלדלוסט, ציגעל-גאס 6
6) שלמה קאץ, זשעלאזנא 3,
7) גבריאל זיידעמאן, אל. קאשטש. 3,
8) לייזער מארדקעוויטש, פעטריק. 81
9) ליפא מולארוש, פאלודניאווא 9.

יודעז, פארזיכטיג!

ביים קויפען וויין אויף פסח, אויב איהר ווילט די בעסטע סחורה צו די ביליגסטע פרייזען, דאן מוזט איהר גיהן צו די עלטסטע קוועלע און די איבעראל בעוואוסטע

פאבריק פון וויין און מעהד „MALWIN"

ציגעל-גאס 36 אין הויף, אדער אין מין וויינהאנדלונג פ.-לורגיאווא 5 איהר בעקומט אויסער אלע סארטען וויין און מעהד אויך „כרמל", שפריט, ליקיער, אלעס כשר לפסח צו פאבריקס-פרייזען. מיט אכטונג

משה אלטער, צעגעלניאנא 36, פאלודניאווא 5

עלעקטרישער

מאטאר

2–3 פערד-קראפט אין גוטען צושטאנד ווערט געזוכט. צו ערפאהרען ביי גאמאלינסקי קילינסקי 97

DR. MED.

L. Pikielny

אוראלאג

ספעציאל-ארצט פאר נירן, בלאז און הארן-קראנקייטען

8 NAWROT 8, tel. 2,19-90

נעהמט אן פון 47- אווענד.

אַלערליי שיך פאר קליין און גרויס, פאר פרויען און מענער!

מיר ווילען ווי אמבעסטען צופרידענשטעלען דאָס פובליקום.

אונזערע פּרייזען זענען פעסטע און צוגענגליכע.

מיר ווילען, אז יעדער קונה זאל צו אונז האבען דעם גרעסטען צוטרוי און זאל פון זיין קניה זיין צופרידען!

16.90

פאַנטאַזי-געפוצטער לאַטש פאר יונגע עלעגאַנטקעס געפוצט מיט אימיטאַציע-שלאַנג-לעדער. די יונגע מיידלעך, וועמען די עלטערען האבען נאָכגעשט געקויפט די לאַטשען זענען מקנא זייערע חבר'טעס. די לאַטשען ווערען אויסגעארבייט אין צוויי פאַסענער.

34.90

ספּאָרט-לאַטש, מאָדישער שניט און פאַסאָן „דערבי" אויסגעארבייט פון ספּעציעלען קאַלבס-באָקס קאָליר סונבור. פאַנטאַזי-פערפאָראַציע. צוליב דעם מאָדיש-ברייטען פאַסאָן איז ער בעקוועם צו טראָגען אויף לאַנגע שפּאַצירען.

29.90

עלעגאַנט לאַקירען-שיפעל („טשולענקאַ") אויף א שפּאַנישען אָבצאַס. נויטווענדיג פאר יעדער פרוי וואָס קומט אין געזעלשאַפט.

29.90

ברוינער און שווארצער לאַטש פון אויסגעצייכענטען באָקס-לעדער. די פּאָדעשווע און אָבצאַסען פון וואולקאַניזירטע גומע. פאר ארבייטס-מענשען זעהר צו-פּאַסט. דער דאָזיגער בעקוועמער לאַטש וועט נישט בעלאַסטען אייער בודזשעט.

24.90

שווארצער לאַקירענער פרויען-פאַנטאַפעל אויף א נידריגען אָבצאַס. אויסגעארבייט פון דויערהאַפטיגען לאַקיר אויף א לעדערנער פּאָדעשווע. זעהר פּראַקטיש אין געברויך.

30.90

זעהר מאָדישער בעקוועמער שפּאַציר-לאַטש אויף אַמעריקאַנישען אָבצאַס מיט גומע. פעסט און פּראַקטיש צו בעקומען אין די פערשידענסטע פארבען געפוצט מיט טונקעלען מאַטעריאַל.

34.90

זעמש שפּאַציר-שיפעל („טשולענקאַ") אויף א הויכען אָבצאַס. עלעגאַנט קאָמבינירט מיט לאַקיר. אונזערע ספּעציעל בעצירטע ספּינקעס בעפוצען זעהר שען.

36.90

עלעגאַנטער ברוינער פאַסאָווער לאַטש פון פאַסאָווע קאַלבס-באָקס. ענגלישער פאַסאָן „גאָלף". פאַנטאַזי-פאַסאָן. צוגעפּאַסט צום שפּאַציר און צו ספּאָרט-קליידונג.

NN 27·30 זל. 19.90
„ 31·35 „ 24.90
„ 36·38 „ 29.90

א לאַטש פאר יוגענד. דאָס לעדער פון זעהר גוטען קאַלבס-באָקס. די פּאָדעשווע איז פון ערשטקלאַסיגען לעדער, און טראָגען זיך זעהר פּראַקטיש און דויערהאַפטיג.

14.90

פּראַקטישער און ביליגער לאַטש פון בעסטען שווארצען פּרונעל אויף א קלעצעל-אָבצאַס.

29.90

לאַקירענער שווארצער לאַטש, ווערט זעהר א סך געפאָדערט. זעלטען שענער שניט. די פיינע ארבייט איז גוט בעקאַנט אונזערע קונים, פאר א עלעגאַנטער דאַמע זעהר געפּאַסט

38.90

עלעגאַנטע פּראַקטישע שווארצע שיך. סאָלידע ארבייט פון פאַסאָווע קאַלבס-באָקס, פאַסאָן האַלב-לאַנגער

אין אונזער מאגאזין פערקויפט מען אויך שיכוואַרג אין האלבע נום. און אין 3 ברייטען, מיר פּאַסען צו די שיך צו יעדענס פיס נאָך אַ פריהערדיגען פאַכמענישען גענויעם פעסטשטעלען די מאס. מיר רעכנען זיך שטאַרק מיט'ן געשמאַק פון קליענט.

NN 27·30 זל. 16.90
„ 31·35 „ 19.90
„ 36·38 „ 24.90

פאר שול-יוגענד ספּאָרט-שיך. די פּאָדעשווע פון אינדישער גומע פון דער בעסטער אויסארבייטונג.

22.90

אַטלאַסענער אָווענד-לאַטש אויסגעארבייט פון דויערהאַפטיגען רויה-שטאָף. זעהר לייכט, ספּעציעל צוגעפּאַסט צום טאַנצען. אויף וואונש פארבען מיר די לאַטשען ענטשפּרעכענד צו יעדען קלייד.

14.90

מאָדישער לאַטש פון בעסטען קאַלבס-באָקס. שען און קאָמבינירט בעצירט. דאָס פאַרביגע בענייהעכץ ביי דער זייט איז דאָס לעצטע געשריי פון לער מאָדע. אויסגעארבייט אין פערשידענע פארבען.

39.90

פאַסאָווער ברוינער און שווארצער לאַטש פון נייעסטען וויענער פאַסאָן. אויסגעארבייט פון בעסטען קאַלבס-באָקס, די פּאָדעשוועס פון ערשטקלאַסיגען לעדער.

9.90

דאַמען - זומער - קאַלאָשען אין עטליכע פארבען, וואָס קאָנען צוגעפּאַסט ווערען צו יעדער מאָדישער קליידונג. מען איז פערהיט געגען פערקיהלונג, אז מען טראָגט בעת א רעגען אונזערע זומער - קאַלאָשען.

12.90

ווייסע ריפּסענע פאַנטאָפעל אויף הויכע שפּאַנישע אָבצאַסען. דער לאַטש איז פיין ארומגעזיימט מיט לעדער, פון איין קאָליר לייכט און בעקוועם צו טראָגען ביי שענע פריהלינגס-וועטערן.

34.50

זעהר רייך בעצירטער לאַטש פון נובוק און לאַקיר. קלעצעל-אָבצאַס. צוגעפּאַסט צו טראָגען אויפ'ן שפּאַציר, פערמאָגען זיך בעקוועם מיט דער הילף פון א קלאַמרע.

39.90

א מיט געשמאַק געקליידעטער הערר טראָגט שטענדיג אין טעאַטער, ביים טאַנצען, און אויף וויזיטען לאַקירענע לאַטשען. די לאַקיר-שיך זענען שטענדיג אויסגעצייכענט צוגעפּאַסט צו טונקעלע קליידונג און טראָגען אין צו ביורא. מיט ווייסער פּאַסטע מיט אונזערע פלאַנעלקעס.

Polska Spółka Obuwia Bata Spółka Akcyjna

Łódź, Piotrkowska 87

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.